

DOCUMENTATIE EN
 NEDERLANDSE POLITIEKE
 PARTIJEN
 d. buin mod.

Beste Democraten,

Uur U nadert. We hebben nog ruim tien dagen om kiezers te overtuigen dat het juist nu van groot belang is op D66 te stemmen. De meeste kiezers beslissen pas op het laatste moment, dus er is nog veel te winnen. Daarvoor zijn de Kamerkandidaten en campagnemedewerkers elke dag van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat in touw. Hopelijk ook veel op radio en televisie.

Maar we kunnen het niet alleen. We hebben de steun nodig van alle leden. Het enthousiasme is er, dat voel ik al gedurende de hele campagne. Veel afdelingen hebben tijdens de afgelopen 'Week van het onderwijs' keihard meegeholpen.

Maar de komende tien dagen zijn cruciaal. Jullie kunnen je burens, je collega's, vrienden, kennissen nog overtuigen dat D66 hun stem verdient. Het lijken kleine bijdragen, maar als iedereen die D66 een warm hart toedraagt twee mensen weet over te halen, hebben we een hele kamerzetel extra! Met onze sterke argumenten moet dat zeker lukken.

Knip daarom deze argumenten uit en steek die bij je. Praat met mensen over politiek en de komende verkiezingen. Vertel ze dat je met volle overtuiging op D66 stemt en geef ze de argumenten. Het komt erop aan - Juist nu!

Met vriendelijke groet,

Thom de Graaf

- **D66 is de enige partij die onderwijs op één zet. Wie investeert in onderwijs investeert in de toekomst. En in waarden en normen, integratie en veiligheid.**
 - Kleinere scholen die meer geld krijgen om goed onderhoud te plegen.
 - Lerarentekort is onacceptabel, dus hogere salarissen en betere carrièremogelijkheden. Het vak van leraar moet aantrekkelijker worden.
 - Geen bezuinigingen op het hoger onderwijs. Hoger onderwijs en onderzoek zijn essentieel voor de kenniseconomie.
- **Voor meer veiligheid op straat wil D66 niet alleen meer agenten, maar ook een veel beter georganiseerde politie, die efficiënter werkt.**
 - Draaideurcriminelen willen we steviger aanpakken. Die zijn namelijk verantwoordelijk voor de meeste misdrijven.
 - D66 wil dat buurtbewoners met politie en bedrijven een eigen budget krijgen voor een buurtveiligheidsplan. Zij weten het beste waar de prioriteit moet liggen.
 - D66 wil cannabis legaliseren. Dat scheelt veel politie-uren die voor andere zaken gebruikt kunnen worden.
- **De natuur dreigt de rekening te moeten betalen in Nederland. Daarom wil D66 juist nu investeren in 10 nieuwe natuurgebieden.**
- **Het integratiebeleid dat Van Boxtel vanuit het niets heeft opgebouwd, moet uitgebreid worden.**
 - Meer en verplichte inburgeringscursussen, waarvan nieuwkomers de helft moeten voorschieten. Bij succesvolle afronding krijgen ze dat geld terug.
 - Geen enkele school mag leerlingen weigeren. Iedereen moet meewerken aan integratie.
 - Het uithuwelijken van jonge bruiden gaan we tegen.

Markt waar het kan, sociaal waar het moet!

Er zijn legio voorbeelden over treinen met vertraging en dan uiteindelijk niet rijden, sein- en wisselstoringen, blaadjes op de rails, bevroren of te warme rails. Deze verhalen kennen we allemaal. De verhalen en klachten over het treinverkeer zijn echter in vele opzichten ook toepasbaar op het stads- en streekvervoer. In afgelegen gebieden is eens in het uur bus een luxe, maar vaak is het dan nog wachten op een bus die niet komt of veel te laat, 's avonds op een feestje vroeger naar huis omdat er anders geen openbaar vervoer meer gaat, lijnen die blijken opgeheven te zijn en belbussen die te vroeg, laat of helemaal niet verschijnen.

Met het oog op de provinciale statenverkiezingen in maart is op dit congres plenair ruim aandacht voor het stads- en streekvervoer. In de meeste provincies is het een belangrijk campagnethema. D66 vindt dat er een hoogwaardig openbaar vervoernetwerk moet zijn dat een goed alternatief voor de auto biedt. Het openbaar vervoer moet zich daartoe sterker richten op de wensen van de reiziger. Daarom wordt con-

currentie tussen verschillende aanbieders aangemoedigd. Privatisering en verzelfstandiging, zoals in de Wet personenvervoer 2000, moeten deze concurrentie mogelijk maken. Echter een te eenzijdige focus op financieel rendement gaat ten koste van de nutsfunctie, terwijl deze juist steeds in belang toeneemt. Door een groeiende afstand tussen wonen, werken, winkelen, recreatie en voorzieningen (gemeente-

huizen, ziekenhuizen e.d.) hebben mensen een groeiende behoefte aan mobiliteit. De klantgerichtheid van het openbaar vervoer mag dus niet uit het oog verloren worden.

Vanaf 1 januari 2001 is de Wet personenvervoer 2000 in werking getreden: stad- en streekvervoer moet in Nederland openbaar worden aanbesteed. Dit betekent dat decentrale overheden

concessies verlenen aan bedrijven die de goedkoopste offerte indienen, waarna dit bedrijf tijdelijk het recht heeft om onder bepaalde voorwaarden in een bepaald gebied het openbaar vervoer te verrichten.

Een tweede gevolg van deze wet is de scheiding van bestuur en bedrijf. De overheid wordt opdrachtgever en het vervoersbedrijf opdrachtnemer, waardoor de relatie tussen beide verzakelijkt en vindt er verzelfstandiging plaats.

Voor de inwerkintreding van deze wet was het Rijk verantwoordelijk voor het regionale en lokale openbaar vervoer. In deze situatie waren streekvervoersbedrijven al voor een groot deel een N.V. waarvan het Rijk alle aandelen

bezat en een aantal grotere gemeenten beschikten over een eigen stadsvervoersbedrijf.

Vanuit de politiek was daarom weinig inzicht in de precieze vraag van reizigers, en omdat openbaar vervoer terecht noodzakelijk wordt geacht, werden tekorten jaarlijks door het Rijk afgedekt. Een directe consequentie was dat er een situatie ontstond waarin de vervoersbedrijven weinig werden geprikkeld tot efficiënt en klantgericht werken.

Voor D66 is het uitgangspunt bij ieder vraagstuk over privatisering of verzelfstandiging van overheidsbedrijven "Markt waar het

Lees verder op pagina 2

D66 Voorjaarscongres
 Zaterdag 8 februari
 vanaf 10.00 uur
 de Hanzehof, Zutphen

Congresstukken downloaden?
www.D66.nl/congres

Verder in deze congreskrant...

Pag 2 - Van de Voorzitter • De strijd om de macht Pag 3 - Congres 76 • Fringe Meetings Pag 4 - Agenda •
 Routebeschrijving • De Eerste Keer

Van de voorzitter

Democraten,

Bij het verschijnen van deze congreskrant zitten we midden in het heetst van de strijd voor de verkiezingen van 22 januari. Het lijkt door al deze spanning en hectiek alweer redelijk lang geleden, maar slechts een kleine twee maanden geleden koos u mij tot voorzitter. Nogmaals wil ik u bedanken voor het in mij gestelde vertrouwen. En ik geef het gelijk toe: het is best wennen, dat vak van voorzitter van een politieke partij. Leden bestoken je met vragen, willen antwoorden op de meest uiteenlopende zaken.

Met spanning kijk ik dan ook uit naar het congres van 8 februari aanstaande. Het wordt een belangrijk congres. Onze eerste grote bijeenkomst na de uitslag van 22 januari en de start van de campagne voor de Statenverkiezingen.

Is de uitslag van 22 januari goed, dan gebruiken we het congres om dat te vieren. Is de uitslag minder (en ik ga van het eerste uit) dan laten we zien dat D66 nog steeds zin heeft om de stem van de kiezer te winnen en daarvoor de juiste ideeën en kandidaten heeft. Thom, Boris, Lousewies, Bert in Den Haag, maar ook Patrick in Noord-Holland, Marjo in Overijssel en Ninke in Utrecht. Stuk voor stuk goede D66-kandidaten die het verdienen om door alle leden van de partij ondersteund te worden. Daarom sta ik regelmatig voor onze partij op de markt van Leiden. Samen met andere leden gaan we actief naar kiezers toe. Niet alleen tijdens verkiezingstijd, maar vooral daarbuiten.

Naast het voeren van campagnes houd ik me ook bezig met andere zaken die spelen in de partij. Vaak hoor ik de grotere afdelingen van de partij roepen om aandacht. Ondertussen zijn er kleinere afdelingen die een slapend bestaan leiden of waar de bestuursleden met moeite de afdeling draaiende houden. Met respect kijk ik naar die categorie D66'ers. Het is mijn ambitie om in de komende drie jaar aan hen veel aandacht te geven en netwerken aan te brengen opdat zij onderlinge ervaringen uitwisselen. Tenslotte hoeven we niet telkens opnieuw het wiel uit te vinden.

Tot slot wil ik u namens het bestuur van D66 een democratisch 2003 wensen en verwacht ik u te ontmoeten tijdens het Voorjaarscongres.

Alexander

P.S. Wellicht heeft u voor 22 januari of voor 11 maart nog een paar min over Bel dan de campagnecoördinator in uw afdeling en vragen naar alle campagnevoeren. Bedankt!

De strijd om de macht

Het onlangs verschenen boek van Jacques Monasch *De strijd om de macht*. (Prometheus, 2002) is te lezen als het rancuneus relaas van de voormalig campagne manager van de PvdA. Melkert krijgt op zijn donder, Kok wordt afgeschilderd als een machtige oude brompot en de PvdA als een partij die meer tijd in interne machtspeletjes steekt, dan in het contact onderhouden met de kiezer. Op zichzelf een aardig en bovenal smeug verhaal.

Om het hierbij te laten zou het boek geen recht doen. De veertigjarige Monasch heeft ook meer voor de PvdA betekend dan de campagne van 2002. Begin jaren negentig werd hij in de stadsdeelraad van de Pijp in Amsterdam politiek actief. In 1994 maakte hij deel uit van het campagne team van Kok. In de jaren daarna heeft Monasch zich beziggehouden met de hervorming van de PvdA. Sinds 1997 geeft hij campagneadviezen in de Oekraïne, Tsjechië en Zuid-

Afrika. Daarnaast heeft hij drie jaar voor het buitenlandinstituut van de Amerikaanse Democraten in Kiev en Moskou gewerkt. Hij heeft een schat aan ervaring, van lokale tot internationale politiek en campagnes.

Het meest interessant in *De strijd om de macht* zijn de ideeën van Monasch over macht. "Politiek gaat over twee thema's: macht en idealen, maar uiteindelijk over macht." Hij beschrijft hoe het gevecht om macht eigenlijk overal op dezelfde manier plaatsvindt, van gemeenten in de Oekraïne tot in de top van de PvdA. Het zijn soms desillusionerende conclusies die hij trekt, maar voor degenen die enige ervaring met politiek hebben vaak pijnlijk herkenbaar.

Van groot nut kan Monasch' visie op campagnevoeren zijn. "In Nederland zijn de campagnes blijven steken in steunoperaties om de macht in stand te houden." Een partij als de PvdA zou minder aanhang verloren hebben als ze zich bewuster was geweest van haar achterban. Contact met de kiezer houden in een permanente campagne is de sleutel. In zijn visie "are all politics local politics" zoals de Amerikanen betogen. Alle mogelijke kanttekeningen over de vorm en stijl van zijn betoog ten spijt, van de gedachten van Jacques Monasch over campagnevoeren en contact met de kiezer houden, kan bijna iedere partij in Nederland leren. (EvdV)

De Congreskrant heeft vijf exemplaren van de *Strijd om de macht* van Jacques Monasch voor snelle reageerders. Stuur uw adresgegevens per e-mail naar Democraat@D66.nl o.v.v. Strijd! en maak kans op een exemplaar. De eerste vijf e-mailers krijgen het boek thuisgestuurd.

(vervolg 'Markt waar het kan, sociaal waar het moet!')

kan, sociaal waar het moet". Hierbij moet echter het publieke belang waarborgd worden. Door volledige marktwerking, door gedeeltelijke verzelfstandiging en invoering van marktimpulsen of door behoud van de dienst bij de overheid. Voor een sociaal-liberale partij moeten in het vraagstuk drie elementen centraal staan: primaat van de markt, individuele kansen en transparant en rechtszeker overheidsop treden. In het kader van dit debat is met name dit tweede punt van belang: het bieden van individuele kansen. De gevolgen van liberalisering luistert voor sommige doelgroepen namelijk heel nauw. Voor oudere, (schoolgaande) kinderen en gehandicapten is het vaak de enige vervoersvoorziening, daarom moet zowel in stedelijke regio's als in buitengebieden het openbaar vervoer bevorderd alsook verbeterd worden. Daarom verdienen vier thema's extra aandacht: bereikbaarheid, betrouwbaarheid, kosten en tenslotte veiligheid. Dit zijn aspecten die

niet mogen lijden onder de liberalisering van de streekvervoersmarkt.

De gevolgen van deze liberalisering luistert voor sommige groepen heel nauw, bijvoorbeeld als ouderen in landelijke gebieden minder mobiel worden, dan wordt hun een mogelijkheid op sociaal contact ontnomen. En in een vrije economie is het goed denkbaar dat in dunbevolkte gebieden minder openbaar vervoer wordt aangeboden en niet op onrendabele tijden zoals 's nachts. Dit heeft weer direct gevolg voor met name jongeren in dunbevolkte gebieden. Dit druist tegen het sociaal-liberale gedachtegoed van D66. Het is echter een politieke afweging of dit een groot probleem is. Voor D66 is het in principe niet erg, want de overheid kan die dienst dan zelf aanbieden of een subsidie verlenen. Daarom kiest D66 in haar pamflet voor het terugdraaien van de bezuinigingen op stads- en streekvervoer en wil het experimenteren met gratis openbaar vervoer. (LW)

Nobelprijs voor duurzaamheid

"Het is tijd voor een nieuwe Nobelprijs: de Nobelprijs voor Duurzame Ontwikkeling." Dat vinden D66-Tweede Kamerlid Van der Ham, Brits Europarlementariër Davies, Amerikaans Congresman Greenwood en voormalig jongerenvertegenwoordiger voor de VN Ingrid Aaldijk. Lees en onderteken de brief aan de Nobel-stichting op www.sustainable-prize.net.

Campagnebijeenkomsten

Zaterdag 18 januari Landelijke campagnebijeenkomst in Leiden, Groenordhallen, van 14.00 tot 17.00 uur

Maandag 20 januari Landelijke campagnebijeenkomst in Amersfoort, stadscafé De Obeservant, van 19.00 tot 23.00 uur

Woensdag 22 januari Landelijke uitslagenavond in Den Haag, Grand Café Greve, vanaf 19.00 uur

Voor meer informatie: www.D66.nl/campagne2003

Fringe Meetings op het Voorjaarscongres

Arbeidsmigratie - noodzaak en voorwaarden

De verwachting is dat we in de komende twintig jaar in Nederland een tekort zullen krijgen aan arbeidskrachten. Deskundigen verschillen van mening over de ernst van de tekorten en de wijze waarop die kunnen worden opgelost. In deze bijeenkomst staan de volgende vragen centraal: is het noodzakelijk om arbeidsmigratie naar Nederland te bevorderen? Zo ja: hoe en op welke voorwaarden? Moet er gericht aan arbeidsmigratie worden gedaan? En zo ja: hoger of juist lager opleiden? En waar halen we de migranten vandaan?

Dierenwelzijn in het kader van duurzame landbouw

Binnen de landbouwsector is een begin gemaakt met de overgang naar duurzame produktiemethoden. Die moet in overeenstemming zijn met de wensen van de samenleving wat betreft bijvoorbeeld milieu en dierenwelzijn. In deze bijeenkomst staat dierenwelzijn centraal. Hoe kunnen we de leefsituatie van dieren, met name in de veehouderij, verbeteren zonder onze concurrentiepositie in Europa te verliezen?

De jeugdcriminaliteit in Nederland

Ofschoon velen de indruk hebben dat de criminaliteit onder jongeren de pan uit rijst, zijn het alleen de gewelddelicten die sterk in aantal gestegen zijn. Wel de misdrijven die de meeste angstgevoelens opleveren. Hoe komen jongeren zo? Heeft het direct te maken met hun situatie? Spelen televisie en videospelletjes een belangrijke rol? Is het groepsgebedrag? Vervolgens wordt gefocust op de vraag wat de beste aanpak is: preventie of repressie, of allebei? Nagaan wat de motieven zijn, aansturen op gedragsverbetering en veel voorlichting? Of zwaardere straffen zoals werkkampen, hogere detentiestraffen en verlaging van de strafbaarheidsleeftijd? En wie doet wat? Hoe is de verantwoordelijkheid geregeld tussen overheid en burgers (bv. ouders)?

Meld u aan voor één van deze fringe meetings op het Voorjaarscongres! Geef uw aanmelding door aan Daniëlle Lous via D.Lous@D66.nl of 070 - 356 60 32 (maandag, dinsdag en donderdag) of via www.D66.nl/congres (knop aanmelden).

Training & Ontwikkeling

Stimuleren en scouten van talent: Stimulans D66

Voor de derde keer organiseert D66 een project waarin jonge leden de mogelijkheid krijgen om in korte tijd intensief kennis te maken met D66. De verwachting is dat deelnemers na afloop daadwerkelijk actief willen worden voor en binnen de partij, waar en hoe dan ook. We streven naar een deelnemers-aantal van maximaal 20 personen: mannen en vrouwen verspreid over het land, tussen de 21 en 30 jaar. Zie voor nadere informatie: www.D66.nl/T&O

Effectieve Beïnvloeding

1 februari 2003 te Utrecht

De mens is voortdurend (bewust of onbewust) bezig met het beïnvloeden van zijn omgeving. Zeker voor het politieke vak is het van belang dat dit effectief gebeurt. Het doel van deze training is de (aankomend) politicus met een aantal theorieën en vaardigheden in aanraking te brengen waarmee hij/zij bewust bekwaam van mondelinge en schriftelijke beïnvloeding gebruik kan maken om zijn/haar politieke doelen te bereiken. Bijdrage: € 42,50 (incl. lunch).

Effectief Communiceren

1 februari 2003 te Utrecht

De training 'effectief communiceren' behandelt de vijf belangrijkste communicatieve processen. Deze processen gelden in alle situaties waar mensen met elkaar in gesprek zijn: het debat, de vergadering, het tweegesprek, de onderhandeling etc. De mate waarin je vaardig bent in deze processen te herkennen en te hanteren bepaalt vaker je succes dan je zou vermoeden. Op alleen je inhoudelijke kennis kom je er niet! Bijdrage: € 42,50 (incl. lunch).

Maak kennis met D66!

22 maart 2003 te Utrecht

Een direct en persoonlijk contact met de partij
Bijdrage: € 17,50 (incl. lunch).

Speech & Presentatie en Leren Debatteren te Utrecht

In 2003 zal het accent liggen bij die vaardigheden welke het meeste van belang zijn voor toekomstige kandidaten en andere belangstellenden: Speech&Presentatie en Leren debatteren. Deze twee trainingen worden tevens als combinatiepakket aangeboden. Als u kiest voor een combinatie-training betaalt u slechts € 65,00 (incl. lunch). Eén training kost € 40,00 (incl. lunch).
29 maart: Speech & Presentatie; 12 april: Leren Debatteren.

Congres 76

Het voorjaarscongres wordt gehouden op 8 februari 2003 in de Hanzehof te Zutphen. De agenda en de congresvoorstellen zijn eind december, de vacaturemeldingen voor een aantal functies in het Landelijk Bestuur, het bestuur van het Kenniscentrum, de Besluitvormingscommissie, Financiële Commissie, Geschillencollege en Landelijke Verkiezingscommissie op 10 januari gepubliceerd op de website. Vanaf 24 januari vindt u op de website de voordracht voor de leden van de Stemadviescommissie voor de Europese verkiezingen. Het Congresboek 1 is te downloaden vanaf de website vanaf dinsdag 4 februari, Congresboek 2 vanaf 7 februari.

Op de agenda staan de volgende onderwerpen: contributie- en regio/afdelingsafdrachtregeling 2004, congresvoorstellen organisatie met bijbehorende wijzigingsvoorstellen Huishoudelijk Reglement, algemene organisatorische moties, algemene en actuele politieke moties en het instellingsbesluit Stemadviescommissie Europees Parlement.

Het inhoudelijke hoofdthema is openbaar (streek)vervoer. Er zijn fringe meetings over dierenwelzijn in het kader van

duurzame landbouw, migratie in Europees verband en de bestrijding van de jeugdcriminaliteit in Nederland. Verkozen worden leden in besturen en congrescommissies en in de stemadviescommissie voor het Europees Parlement.

Daarnaast presenteren de kandidaten voor de Eerste Kamerverkiezingen zich, wordt er aandacht besteed aan de verkiezingen voor de Provinciale Staten in maart en is er gelegenheid tot het stellen van gerichte vragen aan de D66-vertegenwoordigers in de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement, het Landelijk Bestuur van D66 en van de Jonge Democraten.

De indiening van moties en amendementen sluit op donderdag 23 januari 2003. De kandidaatstelling voor besturen en commissies sluit op vrijdag 31 januari om 12.00 uur. De sluiting van de kandidaatstelling is op vrijdag 31 januari 2003 om 12.00 uur. De indiening van Actuele Politieke Moties sluit op 6 februari 2003 om 10.00 uur.

U bent van harte uitgenodigd! Voor meer informatie zie www.D66.nl/congres.

Advertentie:

P.M.denHaag

Vakblad over politieke besluitvorming

Hoe en wie in de politiek, departementen en lobby

Voor een (proef) abonnement:

www.pmdenhaag.nl of abonnement@pmdh.nl

Congresagenda

10.00 Welkomstwoord door D66-voorzitter Alexander Pechtold
Introductie tot het congres: wat zijn de procedures voor stemmingen en verkiezingen? Benoeming notulen- en stemcommissie

10.05 Financiën en Organisatie
- contributieregeling 2004
- afdrachtregeling 2004 aan regio's en afdelingen
- congresvoorstellen organisatie met bijbehorende wijzigingsvoorstellen
Huishoudelijk Reglement
- algemene organisatorische moties
- instellingsbesluit Stemadviescommissie Europees Parlement

10.30 Presentatie van de kandidaten
- kandidaten voor de verschillende besturen en commissies
- voordracht leden Stemadviescommissie Europees Parlement

* opening stembussen tot 13.10 uur: one man, one vote!*

10.50 Toespraak door D66-voorzitter Alexander Pechtold

11.05 Vragenronde
Gelegenheid tot het stellen van gerichte vragen aan de D66-vertegenwoordigers in de Eerste Kamer, de Tweede Kamer en het Europees Parlement, het Landelijk Bestuur van D66 en de Jonge Democraten.

11.35 Openbaar (streek)vervoer

12.35 Pauze: gelegenheid voor lunch en gesprekken in de wandelgangen

13.10 Sluiting stembussen

13.10 Provinciale Statenverkiezingen, campagnestart

13.25 Presentatie kandidaten Eerste Kamerverkiezingen

13.50 Debat en standpuntinname D66
- actuele politieke moties
- algemene politieke moties

14.20 Fringe Meetings:
- Dierenwelzijn in het kader van duurzame landbouw
- Migratie in Europees verband
- De bestrijding van de jeugdcriminaliteit in Nederland

15.30 Plenaire terugkoppeling uit Fringe Meetings met eventuele besluitvorming over moties

16.00 Uitslag verkiezing besturen en commissies

16.05 Toespraak door fractievoorzitter Tweede Kamer

16.30 Sluiting

Voor het eerst op het congres?

Bezoekt u voor het eerst een D66-congres? Meldt u dit dan even bij de registratiebalie. U krijgt dan een informatiepakket met daarin onder meer de congreshandleiding waarin de werking van het congres wordt uitgelegd. Bij de informatiebalie kunt u antwoord krijgen op vragen waar u misschien tegenaan loopt.

Meer informatie? Surf naar www.D66.nl/congres, stuur een email naar landelijk.secretariaat@D66.nl of bel 070-3566066.

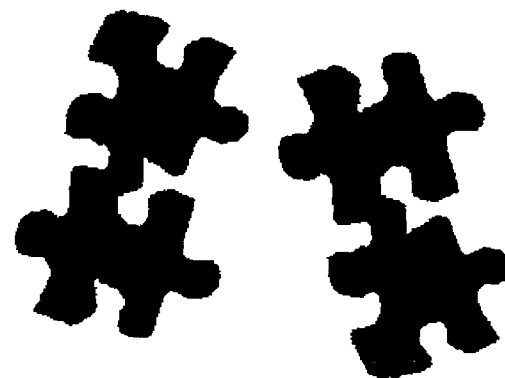
Meld u aan voor het D66 Voorjaarscongres in Zutphen!

Geef uw aanmelding door aan Daniëlle Lous via D.Lous@D66.nl of 070-3566032 (maandag, dinsdag en donderdag) of via www.D66.nl/congres (knop aanmelden).

Advertentie:

EFK, Maatschappelijk betrokken

Soms vallen de stukjes gewoon op hun plaats
Soms kunt u gewoon wel wat ondersteuning gebruiken...

James Wattstraat 22, 1817 DC Alkmaar
Postbus 9157, 1800 GD Alkmaar
Tel. 072-5645740
Fax 072-5646128
Website www.efk.nl

Routebeschrijving

KOM MET DE TREIN!

Vanaf het station is De Hanzehof slechts 5 tot 10 minuten lopen. Wanneer u de hal van het station uitloopt, slaat u linksaf, bij de stoplichten opnieuw links en op het eerstvolgende kruispunt links en onmiddellijk weer rechts. Het spoor NIET oversteken, maar meteen voor de spoorwegovergang rechtsaf. U loopt nu op de Coehoorsingel. Als u deze weg verder inloopt, ziet u de Hanzehof aan uw linkerhand.

PER AUTO

In Zutphen staat de route naar De Hanzehof met borden aangegeven. De borden hebben een donkerrode kleur. Heeft u een bord gemist, volgt u dan de ANWB-borden met daarop "Station" en volg vanaf daar de routebeschrijving voor trein-

reizigers. Vanaf het station staat de route ook op wegwijzers.

Uit de richting:

Amersfoort / Amsterdam
A1 tot afslag 21, Voorst/Zutphen. In Zutphen rechtdoor tot de verkeerslichten. Bij de verkeerslichten linksaf, de Oude IJsselbrug over. Daar moet u bij de verkeerslichten linksaf, vanaf hier de route vanaf NS Station volgen.

Rotterdam/Den Haag/Utrecht/Arnhem/Dieren
A12 tot knooppunt Velperbroek, afslag Zutphen. Richting Dieren/Zutphen, afslag Zutphen-De Hoven. Oude IJsselbrug over, bij verkeerslichten linksaf, vanaf hier de route vanaf NS Station volgen.

NOP/Kampen/Zwolle
A50 tot afslag 24, richting Zutphen. In Zutphen rechtdoor tot verkeerslichten. Bij verkeers-

lichten linksaf, Oude IJsselbrug over. Bij verkeerslichten linksaf, vanaf hier route vanaf NS Station volgen.

Groningen/Assen/Hoogeveen/Deventer
A28, N48/348, Hoogeveen/Raalte/Deventer, Ringweg Deventer, richting Zutphen (N348). In Zutphen rechtdoor tot rotonde, op rotonde rechtsaf. Aan uw rechterhand is De Hanzehof.

Enschede/Hengelo
N314, Hummelo/Toldijk/Zutphen. In Zutphen rechtdoor tot tot het tweede stoplicht, hier slaat u rechtsaf. Rechtdoor, voorbij de rotonde vindt u de Hanzehof.

Doetinchem
N314, Hummelo/Toldijk/Zutphen. In Zutphen rechtdoor tot het vierde verkeerslicht, linksaf bij de volgende verkeerslichten rechts. Rechtdoor, voorbij de rotonde vindt u De Hanzehof.

PARKEREN

Direct achter De Hanzehof vindt u circa 450 gratis parkeerplaatsen.

De Hanzehof, theater- en congrescentrum
Coehoorsingel 1
www.Hanzehof.nl

KINDEROPVANG

Zaterdag is kinderopvang beschikbaar in De Hanzehof. De crèche is voorzien van speeltjes, maar ouders dienen zelf voor eten en drinken voor hun kinderen te zorgen.

CONGRESBOEKEN

De actuele congresstukken kunt u downloaden van www.D66.nl/congres. Zowel Congresboek 1 als 2 zijn op het congres beschikbaar bij de informatiebalie.

Colofon

De *Congreskrant* is een uitgave van het Landelijk Bestuur van D66.

Redactie: Andor Admiraal, Sjors Heerdink, Mendeltje van Keulen, Dorine van der Meij, Fiona Rip, Bart Robbers, Emily van de Vijver (EvdV, eindredactie)

Met dank aan: Thom de Graaf, Alexander Pechtold, Liobe Wouters (LW)

Webversie: Ab Stammeshaus
Fotografie: André van den Bos / D66 voorlichting, tenzij anders vermeld.

Druk- en zetwerk: Drukkerij Uleman-De Residentie, Zoetermeer
Email: democraat@D66.nl

Landelijk Secretariaat D66

Postadres: Postbus 660, 2501 CR Den Haag
Bezoekadres: Noordwal 10, Den Haag
Telefoon: 070 - 356 60 66
Fax: 070 - 364 19 17
landelijk.secretariaat@D66.nl, www.D66.nl

democraat

DOCUMENTatieCENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

DVPP

JAARGANG 36
NUMMER
MAART 2003

2

D66
democraten

UITGAVE VAN
POLITIEKE PARTIJ
DEMOCRATEN 66

Lousewies van der Laan op ontdekkingstocht in Tweede Kamer 'D66 moet veel uitgesprokener zijn'

De verkiezingen voor de Tweede Kamer op 22 januari pakten ongunstig uit voor D66. Het aantal zetels zakte van acht naar zes. Volgens het nieuwe Kamerlid Lousewies van der Laan is dat echter geen reden om bij de pakken neer te zitten. Het is eerder een wijze les; de visie van de partij -zelf beschikken over het leven en je leven zelf inrichten- moet breder worden uitgedragen. "Ik vind het treurig als ik mensen hoor zeggen dat ze niet weten waarvoor D66 staat." – door Dorine van der Meij

Na tien jaar in Brussel, waarvan bijna vier jaar als Europarlementariër, maakte de 37-jarige Van der Laan onlangs de overstap naar Den Haag. Een opvallende beslissing, want ze ging juist naar 'Europa' omdat daar zeventig procent van de wetgeving wordt gemaakt. Maar ze was toe aan een nieuwe uitdaging en de roep uit de partij was groot, aldus het kersverse Kamerlid.

Bovendien werd haar functioneren als Europarlementariër de laatste tijd belemmerd door de 'politieke aardverschuiving' die vorig jaar in Nederland plaats had. "Nederland stond bekend als een rustig en goed georganiseerd land dat wegwam met een zeer progressieve politiek, bijvoorbeeld als je dinkt aan het openstellen van huwelijk voor homo's, en aan ons progressieve beleid rond drugs en rond prostitutie." Volgens Van der Laan zakte een deel van de reputatie weg door de komst en neergang van Fortuyn, maar is met de komst van het eerste kabinet-Balkenende de geloofwaardigheid in Europa echt aangetast. "We hebben bijvoorbeeld tien jaar lang heel constructief aan de uitbreiding van de Europese Unie gewerkt en dan roept de VVD twee weken voor de stemming ineens dat ze tegen is om de stomzinnige reden dat het te duur is. Dat wordt niet begrepen in Europa."

Hooggespannen verwachtingen
Concluderend kan worden gezegd dat er veel van haar wordt verwacht. De stap om meteen fractievoorzitter te worden, was echter te groot. "Ik vind én vind nog steeds dat Thom de beste kandidaat was. Als lijsttrekker moet je weten hoe het in de Tweede Kamer werkt, ik had geen enkele Haagse ervaring." Regelmatig wordt gezegd dat ze

weer "terug" in Den Haag is. "Maar dat is helemaal niet zo, ik was hier nooit geweest. Het is een volledig nieuwe baan. Een nieuwe inhoud, procedures, werkomgeving en collega's. Voor mij is het een ontdekkingstocht. Het was dan ook prettig dat Boris Dittrich, die al jaren meedraait, de ambitie had om fractievoorzitter te worden."

Desalniettemin zijn de verwachtingen hooggespannen, al nuanceert de D66'er die stelling. "Ik vraag me af wat die verwachtingen precies voorstellen. Als ik vraag aan leden wat ze bedoelen met uitspraken zoals "jij moet het doen", krijg ik vaak een vaag antwoord." Ze benadrukt dat aan verwachtingen twee kanten zitten. "Op een gegeven moment moeten we de keuze maken waar we als partij de nadruk opleggen. Het is dan heel belangrijk te weten wat de verwachtingen en ideeën van de leden zijn."

Vechten tegen cynisme

De komende jaren wil Van der Laan haar steentje bijdragen aan de nieuwe politiek waarom de bevolking vraagt. Ze heeft onderwijs, economische zaken, asiel, homobeleid, arbeid en zorg in haar portefeuille. "Politici zijn vaak cynisch, daar probeer ik tegen te vechten. Ik constateer nog steeds een grote kloof tussen Den Haag en de mensen. Juist D66 zou die moeten overbruggen."

De politica stelt dat de eerste stap al is gezet, doordat ze een bekende verschijning is en ze op allerlei manieren benaderbaar is, bijvoorbeeld via e-mail. "Het is belangrijk dat er iemand zit die de mensen kennen en waarin ze vertrouwen hebben."

Die persoon moet dan wel een soort van actievoerder zijn, zegt Van der Laan, om te zorgen dat hij of zij zelf de agenda bepaalt. Daarom moeten risico's worden genomen. "Veilig spelen levert niets op. Sterker nog: dan ga je van 24 naar veertien, zeven en uiteindelijk zes zetels. We moeten veel uitgesprokener zijn. Alle leden moeten met trots op verjaardagen, feestjes en dergelijke

Vervolg op pagina 4

De Barometer: Onderwijs onder druk?

Een advies van topambtenaren aan de informateurs om het collegegeld te verdubbelen, de ov-jaarkaart afschaffen en de studiebeurs om te zetten in een lening heeft voor de nodige ophef gezorgd. Deze maatregelen leveren 700 miljoen euro op. Als de topambtenaren hun zin krijgen zou het collegegeld neerkomen op bijna 2900 euro per jaar. Leden en niet-leden over dit advies – door Fiona Rip

Daniëlle Paulssen, voorzitter Jonge Democraten

"Door goed onderwijs zorg je dat mensen zichzelf leren ontplooiën, zelf leren nadenken en investeer je economische groei. Door onderwijs dat voor iedereen open staat kun je problemen voorkomen op allerlei vlak. Educatie moet gestimuleerd worden, zowel het basis-, middelbaar als het hoger onderwijs. Bezuinigen is uit den boze. Degenen die het rapport geschreven hebben en de opdrachtgever, hebben waarschijnlijk te weinig onderwijs genoten om de waarde van scholing in te zien."

Natalie de Neef, studente communicatie Rotterdam

"Het voorstel van deze topambtenaren is ronduit belachelijk. Als dit voorstel geaccepteerd zou worden, dan gaan we weer terug in de tijd... studeren wordt weer alleen voor de rijkere bedoeld onder ons. Gemotiveerde studenten die graag willen doorstuderen en dit

door financiële problemen niet kunnen, dat is niet meer van deze tijd. In tegendeel, het Rijk zou juist meer geld in het hoger onderwijs moeten steken."

Henriëtte Visser, D66-lid Arnhem

"Het is natuurlijk een onzinnig plan om deze maatregelen uit te laten voeren. Ook het terugbrengen van de studieduur van vier naar drie jaar is helemaal niet goed. Een duur van vier jaar voor een academische studie is nu al veel te kort. De ov-jaarkaart is sowieso een idioot instituut. Het is oorspronkelijk ontstaan uit een compromis, omdat de studietoelage verlaagd werd. Het is een verworven recht geworden en daarmee moeilijk ongedaan te maken."

Henk Boels, D66-lid Groningen

"Ik vind het niet verstandig om te bezuinigen, dat is duidelijk. Het is erg makkelijk om studenten te korten in plaats van de instellingen zelf. Het sluiten van bijvoorbeeld een univer-

siteit heeft echter grotere gevolgen. Momenteel zijn er wel genoeg universiteiten en op studierichtingen mag je niet bezuinigen, maar wel op het feit dat er bijvoorbeeld niet op elke universiteit Oosterse talenstudie aangeboden wordt. Dus niet bezuinigen maar betere efficiency, daar heeft iedereen wat aan!"

Martijn van Popering, student economie Rotterdam

Academic tax, verdubbeling van het collegegeld, afschaffing van de ov-jaarkaart? Ik geloof mijn eigen oren niet. Niet alleen de economie verkeert in een laagconjunctuur, maar ook het niveau van de onderwijsvoorzieningen. En waarom? Om het begrotingstekort te dichten?! Ik hoop dat dit niet het sterkste argument is, want op korte termijn zal dit misschien vruchten afwerpen, maar op de lange termijn zal Nederland zichzelf in de vingers snijden. We leven tenslotte in een kenniseconomie, kennis is nog nooit zo belangrijk geweest."

Kandidatenlijst Eerste Kamer

1. Eddy Schuyer
2. Jacob Kohnstamm
3. Gerard Schouw
4. Hans Engels
5. Olga Scheltema – de Nie
6. Ruud Hessing
7. Annelies Verstand - Bogaert
8. Jos Elbers
9. Gerolf Bouwmeester
10. Barend Smit
11. Marcël van Dalen

Vastgesteld op 14 maart 2003 – de landelijke verkiezingscommissie.

Democraat in een nieuwe vorm

Met ingang van 2003 verschijnt de Democraat zes maal per jaar in een overzichtelijke krantvorm. In deze nieuwe opzet, die u reeds gewend bent van de congresskrant, wordt veel aandacht besteed aan nieuws van de partij, standpunten van de diverse fracties en aan door de partij georganiseerde bijeenkomsten. In combinatie met de nieuwspagina's van d66.nl blijft u zo op de hoogte van de ontwikkelingen binnen D66.

landelijk bestuur D66

Verder in deze democraat...

Pag 2 – D66-kort • Els Borst erelid • Boris van der Ham over ambitie in milieubeleid • Pag 3 – Column Boris Dittrich • Verslag Irak-debat • Start on-line debat • Pag 4 – D66-agenda • Column Alexander Pechtold • Uitslag Provinciale Staten verkiezingen

D66 - kort

Mogelijk parlementair onderzoek HBO-fraude

De Algemene Rekenkamer is met dermate harde conclusies gekomen over mogelijke fraude in het Hoger Onderwijs, dat verder onderzoek onvermijdelijk is geworden. *Lousewies van der Laan* vindt het niet logisch om dit vervolgonderzoek aan het ministerie van Onderwijs over te laten. "Juist het ministerie heeft gefaald, dus moet het Parlement hier verder naar kijken"

Van der Laan ergert zich tevens aan de reactie van CDA-minister Verhoeven: "Het lijkt de bewindslieden niet zoveel te schelen. Ik vind dat schokkend, want het lijkt mij essentieel dat het geld dat er is voor het Hoger Onderwijs ook juist wordt besteed."

Duidelijkheid voor asielzoekers nodig
D66 heeft samen met GroenLinks een motie ingediend om asielzoekers, die langer dan vijf jaar op een uitspraak van de IND wachten, een verblijfsvergunning te geven. Onder de oude PvdA/CDA-wetgeving wachten mensen vaak jarenlang op een uitspraak, waardoor ze inmiddels volledig zijn ingeburgerd. Er ontstaan schrijnende gevallen wanneer zij plotseling Nederland worden uitgezet.

De D66-motie heeft geen Kamermeerderheid gehaald. Een wat minder vergaande motie van de LPF, die ook door D66 is ondersteund, haalde het wel.

Stel Betuwelijn uit voor beter openbaar vervoer

Uit onderzoek blijkt dat de Betuwelijn meer gaat kosten dan verwacht. *Boris van der Ham* heeft namens de fractie aangedrongen op uitstel van de afbouw van de verbinding met minimaal drie jaar. Zo komt 1,5 miljard euro vrij. Dit bedrag wil Van der Ham gebruiken voor nuttiger openbaar vervoer als stads- en streekvervoer. Daarnaast moet er tevens geld gestoken worden in zaken als het onderhoud aan bestaand spoor voor reizigersvervoer, de aanleg van de Hanzelijn en de voltooiing van Randstadrail.

Enkelvoudige voordrachten burge-meester alleen bij uitzondering
Thom de Graaf heeft VVD-minister Remkes op het matje geroepen over het feit dat vijf gemeenten slechts met één burgemeesterskandidaat op de propen kwamen. De Tweede Kamerfractie wil dat er duidelijkheid komt over wat nu wel en niet kan bij een enkelvoudige voordracht. De Graaf gaf aan dat wat D66 betreft dit slechts bij uitzondering toegestaan wordt. Bijvoorbeeld in het geval van ernstige ziekte of overlijden van een kandidaat.

Tot tevredenheid van de fractie heeft de minister een deel van de betreffende gemeenten gesommeerd om alsnog met een meervoudige voordracht te komen.

De nieuwe portefeuilleverdeling van de Tweede Kamerfractie

Bert Bakker
Media - Stelselherziening en alg. gezondheidsbeleid - Begrotingsbeleid en algemeen financieel / econ. beleid - Defensie - Sociale zekerheid

Boris Dittrich
Justitie - Veiligheid - Cultuur - Werkgelegenheid / arbeidsmarkt - Ontwikkelingssamenwerking

Thom de Graaf
Buitenlandse Zaken - Binnenlandse Zaken - Koninkrijksrelaties - Europa

Francine Giskes
Integratie - Grotestedenbeleid - Fiscaliteit / toezicht banken - Energie / marktordening - Pensioenen - Volkshuisvesting - Ruimtelijke ordening

Boris van der Ham
Studentenzaken - Welzijn - Jeugdzorg - Drugsbeleid - Sport - Natuur / milieu - LNV - Verkeer / vervoer

Lousewies van der Laan
Onderwijs- / technologiebeleid - ICT - Innovatiebeleid - Ondernemingsklimaat - Arbeid en zorg - Asielbeleid - Homobeleid

Zie ook www.d66.nl/nieuws. Via de D66-News Allert hoort u het laatste D66-nieuws als deze op de website verschijnt.

Milieubeleid heeft ambitie nodig
Think global, act local

Internationaal milieubeleid heeft ambitie hard nodig. Grote problemen als klimaatveranderingen, watertekorten, uitsterven van planten en dieren en woestijnisering kunnen alleen op wereldniveau worden aangepakt. Gek genoeg ligt daarbij een belangrijke taak voor juist de kleine landen. - door Boris van der Ham

In kleine landen als Nederland en de Scandinavische staten kunnen sneller experimenteren met nieuw beleid en nieuwe technieken dan grotere overheden, zoals de Europese Unie. Zelfs binnen de Verenigde Staten gaat dat op. De nationale Amerikaanse overheid staat terecht bekend als dé grote, onwillige boze vervuiler van de wereld, maar in een aantal staten van Amerika wordt er weldegelijk gewerkt aan milieubeleid! Californië heeft onlangs zelfs revolutionaire wetgeving gemaakt voor de uitstoot van auto's, waar we in Nederland een puntje aan kunnen zuigen. Terwijl President George Bush hardnekkig de belangen van de vervuilende olie-industrie blijft behartigen, zijn zelfs conservatieve staten als Texas bezig met vergaande milieumaatregelen. Maatregelen die uiteindelijk hun weerslag zullen hebben op de hele Verenigde Staten. *Think global, but act local* moet het motto zijn: de wereld heeft 'lokale' voortrekkers hard nodig om te bewijzen dat economische ontwikkeling weldegelijk samen kan gaan met duurzaamheid!

Een paar voorzetten
De politiek heeft een belangrijke taak in het sturen van een duurzaam economisch proces. Laten we eens beginnen met wat Nederland kan doen. Ons land moet milieubeleid gaan zien als uitdaging voor haar kenniseconomie. Dat betekent dat onderzoek / productie van milieuvriendelijke technologieën actief moet worden gestimuleerd. Daarnaast moet Nederland af van de wirwar aan onoverzichtelijke regelgeving die rond milieubeleid hangt. Er moet worden gebroken met de hysterie over genetische technologie. Nederland moet zich hard maken voor een effectief internationaal milieubeleid. Een paar voorzetten.

Nieuwe energiebronnen actief stimuleren
Naast de bekende bronnen als windenergie en biomassa, moet er echt werk worden gemaakt van het betaalbaar maken van zonne-energie voor consumenten. De overheid heeft daarin een belangrijke taak door op haar eigen gebouwen grootschalig zonnecellen te plaatsen. Grootschalige aankoop van de overheid zal uiteindelijk een prijsdaling voor consumenten betekenen.

Nederland moet harder werken aan de toekomstige toepassing van waterstof als energiebron. We beschikken reeds over een goede infrastructuur voor aardgas die in de toekomst geschikt gemaakt kan worden voor het transport van waterstof. In combinatie met windmolenparken op de

Noordzee en de al aanwezige energie-industrieën (o.a. Shell) is dat wellicht een interessante toekomstige inkomstenbron. De politiek speelt hier een sleutelrol.

Op dit moment zijn er zeer interessante onderzoeken gaande over mogelijkheden om genetisch gemanipuleerde bacteriën CO2 en eventueel andere broeikasgassen af te laten breken, of direct waterstof te laten produceren. Dit soort onderzoeken zijn zeer duur, maar de eventuele mogelijkheden zijn geweldig. Een kans voor Nederland als Kennisland.

Eén natuur en milieuwet
Nederland heeft duizend en één wetten op het gebied van natuur en milieu. Voor bedrijven, burgers en overheden is de

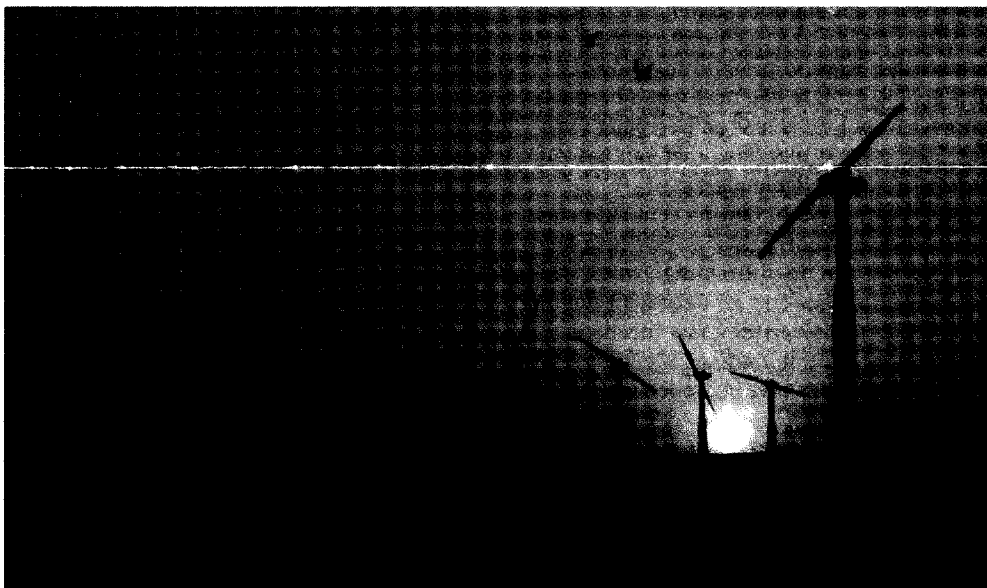
Kansen voor de kenniseconomie

overzichtelijkheid van die wetten een groot probleem. Hoe leef je ze na, en hoe controleer je ze? Ik pleit daarom in de Kamer voor één integrale natuur- en milieuwet.

interessante toepassingen moet de ruimte krijgen in Nederland.

Pleiten voor een nieuwe internationale aanpak
Internationale instituten zoals nationale regeringen, de Europese Unie en de Verenigde Naties en al haar vijftienveertig dochterorganisaties zijn niet ontworpen om de grote milieuproblemen effectief op te lossen. Ze zijn te grootschalig en daardoor traag en bureaucratisch. Ook hier is kleinschaligheid een betere oplossing. Nederland moet internationaal pleiten voor zogenaamde *Global Issue Networks*, naar een idee van de vice-president van de Wereldbank. Elk netwerk wordt samengesteld uit een aantal landen welke met een bepaald soort problemen het meest te maken heeft. Zo wordt het netwerk voor de problemen rond de enorme overbevissing van de zeeën samengesteld uit bv. Japan, Noorwegen, Californië, Mauritanië, Nederland en Ecuador. Een bergland als Zwitserland heeft daar weinig te zoeken. Experts uit de diverse landen komen met elkaar tot consensus en produceren een nieuwe acceptabele visserijnorm. Op verschillende prangende problemen

Foto: Marcel Minée

Wordt windenergie als schone energiebron opgevolgd door waterstof?

Tegelijkertijd moet de starre discussie rond genetische manipulatie worden doorbroken. Met oog voor de gevaren van ongezonde en onethische toepassingen, zou het milieu van deze technologieën op veel punten ook grote voordelen kunnen hebben. Gelukkig zien langzaam steeds meer milieuorganisaties dit ook in. Onderzoek naar

kunnen dergelijke flexibele netwerken worden opgezet.

Milieubeleid wordt in Nederland nog veel te veel als 'lastig' ervaren. D66 moet bewijzen dat er echter enorme kansen liggen voor onze kenniseconomie en dat internationale ambitie loont.

Els Borst erelid D66

Het voorjaarscongres (8 februari - Zutphen) heeft met groot applaus het erelidmaatschap van Els Borst bekrachtigd. Op voorstel van het landelijk bestuur werd zij, in navolging van Hans van Mierlo en Jan Terlouw, als derde persoon in de partij-geschiedenis benoemd tot erelid van D66.

Het landelijk bestuur droeg Borst voor vanwege het feit dat Borst de langstzittende D66-minister ooit is. Daarnaast was zij de eerste vrouwelijke lijsttrekker van een grote partij, informateur en (samen met Annemarie Jorritsma) de eerste vrouwelijke vice-premier van Nederland. Los van deze records heeft Els Borst tijdens haar ministerschap veel specifieke D66-punten gerealiseerd. Met name op het medisch-

ethische vlak wist zij veel onderwerpen bespreekbaar te maken en te vertalen naar praktisch beleid. Hiervan springt natuurlijk de euthanasiewetgeving het meest in het oog.

In haar dankwoord gaf Elst Borst aan dat het ministerschap vaak "een hondebaan" was. Tevens waarschuwde ze voor een kabinet waarin het CDA zitting heeft. Zij vreest dat een dergelijke regering veel verworvenheden van de afgelopen jaren op de tocht zet. Een aspect in de lopende formatie dat in haar ogen onderbelicht blijft. (PH)

Alexander Pechtold overhandigde Els Borst een bij haar erelidmaatschap behorende broche.

Foto: Elwin Lammers

Eensgezindheid ver te zoeken in Irak-debat

Woensdag 19 februari, Mercurius Amsterdam. Tijdens een D66 – publieksdebat proberen defensiespecialist Rob de Wijk, Brits ambassadeur Colin Budd en oud-ambassadeur Otto von der Gablentz samen met Thom de Graaf antwoorden te vinden op de vele vragen rond de Irak-crisis. De volle zaal wil van hen antwoorden op vragen als "Hoe erg is het dat de internationale gemeenschap verdeeld is? Welke motieven hebben de spelers? Wat zeggen de sceptici?" Verslag van een bij tijd en wijle verhit debat. – door Roman Baatenburg de Jong en Bernhard Aris

Rob de Wijk, verbonden aan instituut Clingendael, zet de toon met een stevig statement. Hij ziet steeds minder argumenten om een oorlog te verhinderen. En dat zit hem dwars. Hamvraag voor De Wijk is of Europa wel wil meedoen met een oorlog waarvan de VS en Engeland de voorname voorstanders zijn. In zijn ogen lijkt het er steeds meer op dat deze twee landen geïsoleerd staan ten opzichte van 'de Europeanen'. Daarmee staat de transatlantische solidariteit onder druk. Een verklaring hiervoor is de *zero tolerance* opstelling van de haviken binnen de Amerikaanse regering. *Superpower* Amerika is daardoor zover dat, zonder gezichtsverlies, een weg terug niet langer meer een optie is. Het uur U is aangebroken, en door een ultimatum te stellen zien ze kans om, eventueel buiten de VN, ten strijde te trekken. Met grote gevolgen voor de internationale verhoudingen.

'Zwaar overdreven', zegt Brits ambassadeur Colin Budd over het betoog van De Wijk. Het is Engeland geweest die de VS op het

VN-spoor wist te houden. Samen met de beruchte brief werd Bush zo van een definitieve *Alleingang* afgehouden. 'Diplomatie dient waar nodig met een effectieve dreiging te worden ondersteund', citeert Budd de secretaris-generaal van de VN, Kofi Annan. 'Saddam heeft onvoldoende gedaan om aan de eisen van resolutie 1441 te voldoen. Is nietsdoen een optie?', vroeg Budd zich retorisch af. 'Natuurlijk niet! De VN zijn twaalf jaar vernederd'. Budd geeft de keuze tussen een 'mondiaal gedoogbeleid', en een echt veilige wereld. De inspecteurs

"Voor superpower Amerika geen weg terug"

meer tijd gunnen is volgens hem zinloos. Volledige medewerking van Saddam maakt ook een uitbreiding van de inspectieteams overbodig.

Von der Gablentz gaat gelijk in de verdediging door erop te wijzen dat de hele wereldgemeenschap Saddam unaniem

afwijst als een 'politieke crimineel'. Von der Gablentz kijkt verder dan de oorlogsdreiging en vraagt zich af welk beeld we hebben van de toekomstige wereld. Het mag voor Amerikanen, en misschien voor de Britten, een nieuwe ervaring zijn, maar compromissen horen bij de internationale politiek anno nu. Denk aan de blijvende samenwerking en het integratieproces binnen de Europese Unie. Dat werkt zonder dat er één staat is die overduidelijk de boventoon voert. Ondanks alles mag de optie van oorlogvoeren in de internationale

politiek echter nooit helemaal worden uitgesloten.

Thom de Graaf steunde De Wijk in zijn zorgen over de stabiliteit in de internationale verhoudingen. Op twee essentiële punten rond de Irak-crisis rijzen volgens De Graaf grote twijfels en vragen. Ten

eerste de argumenten over de legitimiteit van een gewapend ingrijpen tegen Irak, en ten tweede de argumenten over de opportuniteit. Dat D66 als sociaal-liberale partij erg hecht aan het uitbouwen en handhaven van de internationale rechtsorde mag geen verbazing heten. De Graaf benadrukte dat een oorlog tegen Irak zonder tweede VN-resolutie niet acceptabel is. Wat de opportuniteit betreft is het volgens De Graaf te voorzien dat moslimstaten definitief uit de net gevormde internationale coalitie tegen het terrorisme zullen stappen.

Ondertussen had het publiek vragen te over. Rob de Wijk stelde in antwoord op vragen uit de zaal cynisch vast dat het VS-prestige geen uitstel van de oorlog kan velen. Terwijl Von der Gablentz onder applaus nog maar eens op de onvoorspelbare en schadelijke gevolgen ervan wijst. "Voortzetting van de VN-inspecties met militaire ondersteuning", poogt een bezoeker. Maar Colin Budd's reactie op die suggestie is duidelijk: Saddam heeft te lang de voorwaarden van resolutie 1441 geschonden. Fijntjes herinnert hij de bezoekers eraan dat in het verleden de VN-resoluties werkten met deadlines van vijftien tot dertig dagen. Nu lapt Saddam deze al meer dan 600 weken aan de laars.

Tot een conclusie die door alle sprekers wordt gedragen komt men niet. En dat is misschien wel illustratief voor de Irak-crisis: eensgezindheid is ver te zoeken.

Boris

Geef onderwijs een tweede kans!

Je kunt de laatste weken geen opiniepagina van een krant meer openslaan of je komt alarmerende verhalen tegen over de deplorabele staat van ons onderwijs. Er is een sluipmoord aan de gang, noodzakelijke investeringen blijven achterwege. Ambtelijke werkgroepen beramen draconische bezuinigingen. Studenten plannen een grote manifestatie tegen het afschaffen van de OV-jaarkaart, de giga-verhoging van het collegegeld en de bezuinigingen op de studiefinanciering. PvdA en CDA durven op mondelinge vragen van D66 niet te bevestigen dat zij extra geld willen investeren in onderwijs. Het bedrijfsleven schrijft een brief op poten aan de kabinetsinformateurs: het beroepsonderwijs sluit niet aan op de behoefte van het bedrijfsleven, waardoor degenen die het vmbo met een diploma hebben afgerond, niet geplaatst kunnen worden. Wat er met eenderde van de jongeren gebeurt die het beroepsonderwijs verlaat zonder diploma, laat zich raden.

Op de opiniepagina's sijpelt langzaam het bericht door: D66 is de enige partij met visie op de toekomst van het onderwijs. Mij wordt vaak de vraag gesteld of we onderwijs nu gaan inruilen voor een nieuw campagnethema. Alsof er geen noodzaak

meer is om aandacht voor onderwijs te vragen! Alsof we elk jaar van speerpunt zouden moeten wisselen. Natuurlijk blijven we doorgaan met pleiten voor versterking van de kenniseconomie. We blijven inzetten op het wegwerken van het lerarentekort, op klasse- en schoolverkleining. Extra investeringen in de hele keten van het onderwijs is in tijden van economische malaise van groot belang.

De bijdrage van de PvdA aan de oplossing van de problemen in het onderwijs is verrassend. Wilde Wouter Bos tijdens de verkiezingscampagne nog rust in het onderwijsveld na alle vernieuwingen van de laatste jaren, plotseling werd een nieuw plan gepresenteerd en gaat het systeem op de schop. Alle scholen krijgen een licentie voor vijf jaar. Blijkt aan het eind van die periode dat de kwaliteit van het onderwijs onder de maat is, dan moet de school gesloten worden. Scholen onderling moeten elkaar op kwaliteit controleren, de onafhankelijke inspectie moet op afstand worden geplaatst. Geen woord over de aanpak van het lerarentekort. Geen woord over de noodzaak de onderwijsinspectie juist te versterken. Geen woord over hoe de kwaliteit van het onderwijs verbeterd kan

worden, behalve de vage mantra dat de regels en circulaire's uit Zoetermeer moeten worden teruggedrongen. Het PvdA-plan heeft weinig bijval gekregen.

Ik hoop dat in het nieuwe regeerakkoord onderwijs een prominente plaats in neemt. De regeringspartijen moeten de moed hebben om extra in onderwijs te investeren en niet alleen maar aangekondigde bezuinigingen ongedaan te maken. D66 zal de kwaliteit van het onderwijs bewaken en zich de komende jaren flink gaan roeren.

Boris Dittrich

Overzicht D66-bestuur

Sinds het voorjaarscongres 2003 bestaat het D66-bestuur uit:

Voorzitter
Alexander Pechtold

Vice-voorzitter politiek
Jan Hoekema*

Vice-voorzitter organisatie
Onno van Veldhuizen*

Penningmeester
Frans van Drimmelen

Secretaris buitenland
Wilfried Derksen

Lid kennisontwikkeling
Klaartje Peters*

Lid communicatie
Bart Robbers

* Op het congres van 8 februari 2003 verkozen.

E-mail t.a.v. het partijbestuur kunt u sturen aan info@d66.nl. Voor postadres zie colofon.

D66 start met *on line* debat.

Tijdens het vernieuwingsproject democraten.nu bleek dat onder de leden behoefte was aan meer debat, zowel met personen binnen de partij als daarbuiten. Op initiatief van het landelijk bestuur introduceert het Kenniscentrum Virtuele Ateliers. Op basis van stellingen en opiniestukken hebben leden en niet-leden volop de mogelijkheid om over actuele onderwerpen of politieke standpunten van gedachten te wisselen.

Elk Virtueel Atelier heeft een beheerder die goed is ingevoerd in het onderwerp en die als forum-voorzitter optreedt. Ook nodigt de beheerder specialisten en politici uit om aan de discussie deel te nemen of bijdragen te leveren aan de opiniepagina's. De verschillende thema-discussies zijn overzichtelijk gerangschikt in dossiers. Naast discussies op thema is er ook ruimte om in een algemeen forum over allerhande onderwerpen van gedachten te wisselen.

Opiniestukken kunnen worden voorgelegd aan de redactie van de ateliers, bij voorkeur per e-mail: opinie@d66.nl. De virtuele ateliers zijn te vinden op www.d66.nl/opinie

D66 - agenda

5 april - Dag op locatie te Hilversum
De D66 Bestuurdersvereniging organiseert voor haar leden een dag op locatie te Hilversum. Het definitieve programma is te downloaden via www.d66.nl/bestuurdersvereniging. Opgave/ informatie: l.neijndorff@d66.nl o.v.v. BV-dag op locatie Bijdrage: € 15,- (incl. lunch)

12 april 2003 - Cursus 'Leren Debatteren' te Utrecht
In 2003 ligt het accent bij die vaardigheden welke het meeste van belang zijn voor toekomstige en nieuwe partijvertegenwoordigers en andere belangstellenden: Speech & Presentatie (zie 7 juni) en Leren debatteren. Deze twee trainingen worden tevens als combinatiepakket aangeboden. Als u kiest voor een combinatiepakket betaalt u slechts € 65,00 (incl. lunch). Eén training kost € 40,00 (incl. lunch)

26 / 27 april 2003 - Congres Jonge Democraten te Leeuwarden
De Jonge Democraten congresseren in Leeuwarden. Er worden diverse workshops georganiseerd met bekende sprekers. Natuurlijk is er ruimte voor een spetterend feest. Een bijdrage is verplicht (incl. 1x diner 1x lunch) Opgave/ informatie: congres@jongedemocraten.nl

17 mei 2003 - Cursus 'Maak kennis met D66!' te Utrecht
In deze cursus komen ideeën, doelstellingen, inhoud, stijl en organisatie van D66 aan de orde. Er wordt tevens ingegaan op hoe u actief kunt worden binnen de partij. Bijdrage: € 17,50 (incl. lunch)

17 mei 2003 - Cursus 'Shakespeare-training' te Amsterdam
Aan de hand van teksten van William Shakespeare wordt er gewerkt om de grenzen van je eigen welsprekendheid te verkennen.. en op te rekken! De cursus is intensief en vooral praktisch. Aan het slot wordt geprobeerd het geleerde te koppelen aan een zelfgeschreven tekst. Onder leiding van Boris van der Ham (lid Tweede Kamer). Bijdrage: € 37,50 (exl. lunch)

7 juni 2003 - Cursus 'Speech & Presentatie' te Utrecht
Deze training wordt tevens als combinatiepakket aangeboden met de cursus 'leren debatteren'. Als u kiest voor een combinatiepakket betaalt u slechts € 65,00 (incl. lunch). Eén training kost € 40,00 (incl. lunch)

7 juni 2003 - Cursus 'Effectief Communiceren' te Utrecht NIEUW
Deze cursus behandelt de vijf belangrijkste communicatieve processen. Deze processen gelden in alle situaties waar mensen met elkaar in gesprek zijn: het debat, de vergadering, het tweegesprek, de onderhandeling etc. De mate waarin je vaardig bent in deze processen te herkennen en te hanteren bepaalt vaker je succes dan je zou vermoeden. De praktijk staat voorop! Bijdrage: € 42,00 (incl. lunch)

14 juni 2003 - Cursus 'Leren Debatteren' te Utrecht
Voor informatie over deze cursus, zie 12 april.

21 juni 2003 - Cursus 'Effectieve Beïnvloeding' te Utrecht NIEUW
Het doel van deze training is de (aan-komend) politicus met een aantal theorieën en vaardigheden in aanraking te brengen waarmee hij/ zij bewust bekwaam van mondelinge en schriftelijke beïnvloeding gebruik kan maken om zijn/ haar politieke doelen te bereiken. Bijdrage: € 42,50 (incl. lunch)

Altijd actueel: www.d66.nl/agenda

* Voor meer informatie en opgave:
D66 Service- & Kenniscentrum
070 - 35 66 066

Interview Lousewies van der Laan
Vervolg van pagina 1

de standpunten van D66 kunnen opnoemen. De fractie moet daarvoor de *soundbites* leveren."

Overwinningstrategie
Van der Laan benadrukt dat de partij de komende regeerperiode prioriteiten moet leggen en een duidelijke overwinningstrategie moet bepalen. Als ze is ingewerkt op het Binnenhof wil ze die met haar collega's gaan ontwikkelen en ter goedkeuring voorleggen aan het congres. Ook Boris Dittrich is volgens haar bezig met het nadenken over een winnende strategie.

Van der Laan wil als Tweede-Kamerlid niet alleen de Haagse agenda volgen, maar ook zelf met initiatieven komen. Hoop op haar agenda staat de afschaffing van het

Europese landbouwbeleid. "Dat is goed voor het milieu, de consumer en de ontwikkelingslanden. Er gebeuren nu twee dingen die funest zijn. Ten eerste verstrekt de EU exportsubsidies aan de Europese boeren,

"Hoe kleiner de partij, hoe creatiever deze moet zijn"

zodat ze hun producten goedkoop op de Afrikaanse markt kunnen dumpen. Ten tweede is de Europese markt afgesloten voor hun goedkope producten. Beide maatregelen werken in het nadeel van de lokale agrariërs daar." Het Kamerlid gaat daarom proberen de regering zo ver te krijgen dat deze de Europese begroting blokkeert.

Sowieso moet de partij haar inziens meer

pressie uitoefenen en het maatschappelijk middenveld mobiliseren. "We zijn maar met zes personen en zitten voorsnog in de oppositie. De vraag is hoeveel je kunt bereiken en hoe je dat doet. Je kunt wel elke keer zeggen 'Ik heb een motie ingediend en die is afgelegd' dus dan houdt het op." Ze stelt dat hoe kleiner een partij is, hoe creatiever deze moet zijn.

Nadruk op onderwijs
Ondanks de verkiezingsnederlaag vindt Van der Laan het een groot succes dat D66 weer als onderwijspartij wordt gezien. Het geeft volgens haar aan dat de partij weer op de goede weg is. "Er groeit wat, dat moeten we de goede kant opdrukken. We zijn natuurlijk breder, maar goed en betaalbaar onderwijs past duidelijk in onze visie. Goed opgeleide mensen zijn immers beter in staat om zelf keuzes te maken en zijn onmisbaar in een gezonde democratie."

Alexander

D66 is en blijft een succes: het landelijk secretariaat kon de nieuwe leden in januari nauwelijks verwerken. In die maand kregen we er bijna 600 leden bij! Maar partijvernieuwing is en blijft noodzakelijk om aantrekkelijk te blijven. De keuze voor onderwijs én kenniseconomie als de centrale thema's van de Tweede Kamer-campagne is een gouden greep gebleken. Naast bestuurlijke vernieuwing, natuur en milieu heeft D66 nu een derde ijzersterk inhoudelijk thema. Maar er moeten er meer komen. En de thema's moeten verder worden ingevuld en uitgewerkt. Dat is de vernieuwing waar ik graag voor te porren ben. Inhoud en natuurlijk óók aandacht voor hoe die boodschap wordt gebracht.

Een permanente campagne is juist nu nodig. Sommige afdelingen hoeven we daar niets over te vertellen. Sterker nog, we kunnen veel van ze leren. Zij weten dat politieke partijen ook tussen de verkiezingen zichtbaar horen te zijn. Ga daarom met elkaar regelmatig de straat op, laat zien dat je van D66 bent. Doel: onze standpunten neerzetten, maar vooral om signalen op te pikken. D66 moet lokaal sterker wortelen. Juist wij moeten een lokale partij zijn met lokale issues. D66 moet het dualisme op lokaal niveau aangrijpen voor haar vernieuwingsvoorstellen.

Geef inspraak meer kans en breidt de mogelijkheden voor het lokaal referendum uit.

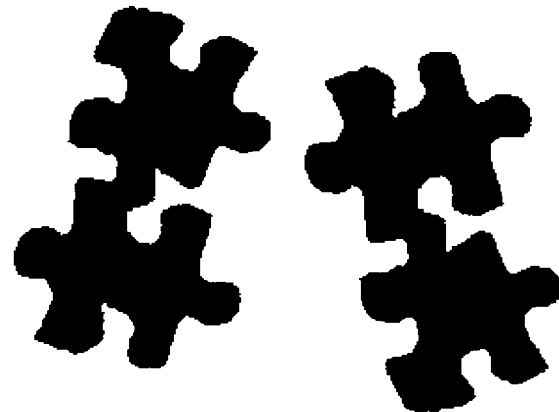
Er wordt materiaal ontwikkelt voor het voeren van campagne op stations en op markten. Via de D66 News Allert ([zie www.d66.nl](http://www.d66.nl) - red.) kunt u zich dagelijks op de hoogte houden van de standpunten van de Haagse fractie. Maar we gaan tevens ondersteuning geven om lokale/ regionale acties op te zetten. Zou het niet prachtig zijn om een netwerk, zoals dat nu al tussen de vier grote steden bestaat, verder in het land uit te bouwen? Het bestuur wil dit gaan realiseren, en wel snel.

De permanente campagne kan niet bestaan zonder actieve afdelingen en actieve leden. Het is weliswaar niet makkelijk om een afdeling met één raadszetel -of soms helemaal geen- springlevend te houden. Toch ligt hier een uitdaging én een opdracht voor over drie jaar: de gemeenteraadsverkiezingen. Ik zie het als een belangrijke taak om dan in meer plaatsen deel te nemen dan bij Pechtold de verkiezingen van 2002. In de afdeling moet het talent binnen de partij een kans krijgen. Het is onze belangrijkste voedingsbodem.

Alexander Pechtold

Advertentie

EFK, Maatschappelijk betrokken

Soms vallen de stukjes gewoon op hun plaats
Soms kunt u gewoon wel wat ondersteuning gebruiken...

EFK Accountancy, Consultancy.
Belastingadviseurs & Juristen

James Wattstraat 22, 1817 DC Alkmaar
Postbus 9157, 1800 GD Alkmaar
Tel. 072-5645740
Fax 072-5646128
Website www.efk.nl

Uitslagen D66 Provinciale Staten 2003

Drenthe	3,7 %	- 3,1 %
Flevoland	5 %	- 1,8 %
Fryslân	2,6 %	- 0,8 %
Gelderland	3,9 %	- 1,6 %
Groningen	4 %	- 1,3 %
Limburg	3,7 %	- 1,3 %
Noord-Brabant	4,4 %	- 1,3 %
Noord-Holland	6,5 %	- 0,6 %
Overijssel	3,3 %	- 0,9 %
Utrecht	5,9 %	- 1,5 %
Zeeland	2,7 %	- 1,2 %
Zuid-Holland	5 %	- 1,5 %
Landelijk gemiddelde	4,6 %	- 1,3 %

Colofon

De Democraat is een uitgave van het landelijk bestuur van D66.
Redactie Andor Admiraal, Dorine van der Meij, Fiona Rip, Bart Robbers
Eindredactie D66 Voorlichting Patrick Harms (PH)
Met dank aan Boris Dittrich, Boris van der Ham, Alexander Pechtold, Roman Baatenburg de Jong, Bernhard Aris
Webversie Ab Stammeshaus
Fotografie Andre van den Bos / D66 Voorlichting, tenzij anders vermeld
Druk- en zetwerk: Drukkerij Uleman De Residentie, Zoetermeer
E-mail: democraat@d66.nl

Landelijk Secretariaat D66

Postadres Postbus 660, 2501 CR Den Haag
Bezoekadres Noordwal 10, Den Haag
Telefoon 070 356 60 66 Fax 070 364 19 17
info@d66.nl, www.d66.nl

Voor het doorgeven van wijzigingen in uw lidgegevens, ledenadministratie@d66.nl of u stuurt een brief aan bovenstaand postadres. Vermeld duidelijk uw lidmaatschapsnummer en naam. Het lidmaatschapsnummer treft u aan op de adresdrager van deze Democraat.

Boris Dittrich reconstrueert kabinetsformatie

“Meer invloed in regering dan in oppositie”

D66 neemt na een korte onderbreking opnieuw deel aan de regering. Alhoewel politiek leider Boris Dittrich en de fractie zich na de verkiezingsnederlaag hadden opgemaakt voor de oppositie, bleken zij toch bereid deel te nemen aan een ‘rechtse’ coalitie met CDA en VVD. Maar, zo waarschuwt Dittrich, als het Hoofdlijnenakkoord niet wordt nagekomen, is de samenwerking definitief voorbij. – door Dorine van der Meij

Na het mislukken van de formatie tussen CDA en PvdA op 10 april, was de schok bij veel D66-leden groot toen de partij in beeld kwam als mogelijke coalitiepartner. Gaan we weer regeren? Nee toch. Ook Dittrich dacht er zo over. “Ik vond en vind

nog steeds dat de PvdA moest regeren”, zegt hij achteraf. “Dat heb ik ook naar buiten gebracht, omdat ik het CDA geen alibi wilde verschaffen om de onderhandelingen te laten mislukken en bij ons aan te kloppen.”

©ANP

Dittrich: “Als we ons bedonderd voelen, zetten wij de samenwerking stop.”

Daarom stelde D66 een lijmpoging voor toen de onderhandelingen tussen CDA en PvdA strandden. Het mocht niet baten. De partijen waren niet meer met elkaar om de tafel te krijgen en dus kon er na twee maanden helemaal opnieuw worden begonnen. Dittrich: “Er ontstond een geheel nieuwe situatie. D66 stond voor een keuze. Of we doen niet mee en we kijken de andere kant op. Of je neemt je verantwoordelijkheid door toch te gaan praten.”

“Mijn eerste reactie was: ‘Hoe kan ik hier onderuit’. Maar dan ga je erover nadenken en zag ik wat we konden bereiken. Ik besepte dat we in de regering meer invloed konden uitoefenen dan in de oppositie.”

“Ik heb meteen tegen CDA en VVD gezegd: ‘Alleen als jullie onze eisen inwilligen op het gebied van onderwijs, milieu, bestuurlijke vernieuwing en Europa, ben ik bereid te praten over eventuele regeringsdeelname. Anders houden we elkaar om niets bezig.’”

Weinig alternatieven

Dittrich zette hoog in en dacht van tevoren dat zijn eisen nooit zouden worden geaccepteerd. Maar er waren weinig alternatieven. Zowel PvdA en VVD hadden geen zin meer in Paars en ook D66 stond daarvoor niet te trappelen. Voor een ‘linkse’ regering was geen meerderheid in de Tweede Kamer.

Toen CDA en VVD de eisen van D66 inwilligden, kon het onderhandelen beginnen. Het resultaat na 125 dagen is een Hoofdlijnenakkoord waarin onder meer 700 miljoen euro wordt uitgetrokken voor onderwijs en kenniseconomie en 250 miljoen euro voor Natuurbeleid. Tevens wordt een andere Europese politiek gevoerd en zijn een aantal democratische vernieuwingen vastgelegd: de bureaucratie wordt teruggedrongen, de burgemeester wordt voortaan gekozen, er komt een nieuw kiessysteem met regionale kandidaten en een onderzoek naar de voor- en nadelen van een gekozen minister-president.

De eerste heikele punten waren daarmee overwonnen. Alleen het tweede obstakel, de D66-leden moesten nog met deelname instemmen, kon voor problemen zorgen. Dittrich: “Regeringsdeelname is zo’n zware verantwoordelijkheid, die beslissing kon ik

“Zo’n zware beslissing moesten de 13.000 leden nemen”

niet alleen nemen. D66 is niet van mij, maar van de 13.000 leden. ‘Als die nee zeggen, houdt het op’, hield ik Balkenende en Zalm voor. Zij vielen toen steil achterover, maar ik wilde per se zo werken.”

Ondersneeuwen

De overgrote meerderheid van het Congres stemde op 18 mei in met regeringsdeelname, maar niet zonder kritiek. Sommige

Vervolg op pagina 2

Het D66-team in het nieuwe kabinet

Op 27 mei 2003 zijn drie D66’ers beëdigd als bewindspersoon in het CDA/VVD/D66-kabinet. Wat zijn hun ambities en achtergronden? Maak kennis met het D66-team in het nieuwe kabinet. – door Mendeltje van Keulen

Thom de Graaf (45) is het vice-premierschap en het ministerschap voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties op het lijf geschreven. Jurist De Graaf was plaatsvervangend Directeur Politie op het ministerie van Binnenlandse Zaken voor hij in 1994 in de Tweede Kamer zitting nam. Zijn grootste uitdaging is om de

komende vier jaar keihard te werken aan modernisering van de overheid, het grotestedenbeleid en aan staatsrechtelijke vernieuwing bijvoorbeeld in de vorm van een direct gekozen burgemeester en de invoering van een districtenstelsel. “Verbetering van bestuur en democratie levert concreet iets op voor mensen: meer invloed, meer betrokkenheid en meer vertrouwen in een overheid die van ons allemaal is”.

Laurens Jan Brinkhorst (66) was ooit heel stellig: er kwam “geen Brinkhorst II en geen Brinkhorst III”. De formatie deed het echter anders lopen. Als bewindspersoon op het Ministerie van Economische Zaken krijgt ‘LJB’ veel te maken met Brussel, waar hij in de jaren zeventig naam maakte als lid van het Europees Parlement.

Brinkhorst: “Over vier jaar wil ik Nederland innovatiever achterlaten. Nieuwe producten, nieuwe diensten, die bijdragen aan een duurzame economische groei, daar gaat het om. Nederland heeft potentie om die ambitie waar te maken. Daarbij hebben universiteiten, kennisinstellingen en bedrijven een gezamenlijk belang. Ik zal me er in de komende periode sterk voor maken, dat er ook echt iets ondernomen wordt”.

Veel D66’ers vermoedden -onterecht- verwarring toen de voornaam van de nieuwe staatssecretaris voor Cultuur bekend werd. In de media werd Medy van der Laan (34) vooral beschreven als ‘jonge ambtenaar’ van het jaar 2002. Op het Ministerie van BZK was zij medeverantwoordelijk voor de recente campagne ‘Werken bij

het Rijk’. Voor juriste (en in haar vrije tijd harpiste) Van der Laan blijft Apeldoorn-Den Haag de komende jaren een dagelijkse reis. Haar streven voor de komende periode: “De betekenis van cultuur nog beter tot zijn recht te laten komen, omdat cultuur het leven van mensen én de samenleving rijker maakt”.

Verder in deze democraat...

Pag 2 – D66-kort • Vervolg interview Boris Dittrich • Column Alexander Pechtold • **Pag 3** – Vincent Verkoelen, nieuwe voorzitter Jonge Democraten • Natuurprijs voor voormalig Kamerlid • D66-agenda • **Pag 4** – Denk mee over het Europees Programma 2004 • Nieuwe senaatsfractie staat in de startblokken • Debateer mee

D66 - kort

Liberalisering energie geen dogma
Niet de markt, maar de consument moet voorop staan bij de energieliberalisering. Dat stelt *Francine Giskes* in de Tweede Kamer. "Te lang is gedacht dat liberalisering per definitie gunstig is, maar dat ligt echt genuanceerder. Niet de belangen van de energiebedrijven, maar de gevolgen voor consumenten bepalen of D66 verdere liberalisering wel of niet steunt".

Geen referendum over referendum: intrekking wet ingetrokken
Minister Thom de Graaf van Bestuurlijke Vernieuwing heeft de wet die het referendum zou afschaffen, ingetrokken. Daarom stopt *Boris van der Ham* met zijn actie om deze intrekking wet met een referendum te torpederen. Wel heeft de D66'er met andere Kamerleden een initiatiefwet ingediend, om te komen tot een raadplegend referendum over de Europese grondwet.

Grote clubs moeten kleintjes helpen
D66 wil de problemen in het betaalde voetbal oplossen door rijkere clubs de kleinere te laten steunen. Europese mededingingsregels moeten daartoe worden aangepast. *Boris van der Ham*: "Met één elftal kun je niet voetballen. Daarom hebben grote clubs belang bij het voortbestaan van een hoogwaardige competitie. Het Amerikaanse basketbal, georganiseerd in de NBA, werkt al op een dergelijke basis."

'Bakker gelden' voor lokale omroep structureel
Met ingang van 2003 zijn de 'Bakker gelden' voor lokale en regionale omroepen structureel geworden. In eerdere jaren heeft Kamerlid *Bert Bakker* steeds via moties gezorgd voor de noodzakelijke extra financiering voor lokale zenders, maar vanaf dit jaar is dit bedrag standaard in de omroepbegroting opgenomen.

D66 in conflict met Donner over uitlevering verdachten
Lousewies van der Laan is in aanvaring gekomen met minister Donner van Justitie, die wil instemmen met een nieuw uitleveringsverdrag tussen Europa en de VS. Van der Laan: "Nederland loopt al voorop bij uitlevering aan de VS, terwijl verdachten daar onder zware druk worden gezet af te zien van een proces. Het leeuwendeel krijgt een straf opgelegd zonder proces". Een motie van Van der Laan, dat Nederland niet mag instemmen als niet minimaal de rechtsbescherming uit het huidige verdrag behouden blijft, is door de Kamer aangenomen.

Geen schadevergoeding voor geboren worden
Boris Dittrich heeft minister Donner van Justitie gevraagd maatregelen te nemen tegen de zogenaamde *wrongful life-claim*. De rechter heeft een ziekenhuis dat geen erfelijkheidsonderzoek uitvoerde veroordeeld, toen een meisje werd geboren ondanks ernstige afwijkingen. "Een schadevergoeding wegens geboren worden moet niet kunnen. Bovendien kan een kind dat met een handicap is geboren zo ook zijn ouders aanklagen. Dat moeten we voorkomen, desnoods door de wet aan te passen". Donner heeft Dittrich toegezegd met een voorstel te komen.

Kleutertoets is waanidee
Er moet geen toets komen om taal- en rekenachterstand bij kleuters te meten, vindt *Ursie Lambrechts*. "Het is een waanidee dat zo'n momentopname de werkelijke achterstand van een vierjarig kind meet. De toets is ook niet bedoeld om het kind te helpen, maar om te bepalen hoe geld wordt verdeeld. Scholen met slechte prestaties krijgen meer geld. Dat is bijna om fraude vragen," aldus Lambrechts.

Via de D66-News Allert hoort u het laatste D66-nieuws als deze op de website verschijnt.

Zie ook www.d66.nl/nieuws.

Interview Boris Dittrich
Vervolg van pagina 1

leden waren -en zijn misschien nog steeds- bang dat D66 zou ondersneeuwen in een coalitie met CDA en VVD. Alleen al het grote verschil in het zetelaantal (CDA heeft 44 volksvertegenwoordigers in de Tweede Kamer, D66 zes) zou volgens hen hiervoor kunnen zorgen.

Dittrich belooft echter dat zijn partij niet het onderspit gaat delven. Hij heeft met Balkenende en Zalm afgesproken dat ze staan voor wat ze zijn overeengekomen. "Als we ons bedonderd voelen op de kerndingen die we hebben afgesproken, dan zetten we de samenwerking stop en is het echt voorbij." Daarnaast heeft de partij de vrijheid om een eigen koers te varen als iets niet is afgesproken in het Hoofdlijnen-akkoord. "Dan zijn wij vrij om tegen een voorstel van de regering te stemmen."

D66 levert in het nieuwe kabinet onder andere de minister van Bestuurlijke vernieuwing in de persoon van vice-premier Thom de Graaf. Hij is de komende vier jaar verantwoordelijk voor de 'ontbureaucratisering' van Nederland. Er moet volgens Dittrich echt gesneden worden in alle regelgeving.

Daarnaast heeft De Graaf grotestedenbeleid in zijn portefeuille. Hierdoor kan D66 het succesvolle GSB-beleid van Roger van Boxtel in Paars-II voortzetten. "We weten allemaal dat er grote problemen spelen in de grote steden. We krijgen op deze manier de kans om daaraan daadwerkelijk iets te doen."

Minister van Onderwijs
Dittrich stelt dat D66 graag de minister van Onderwijs had geleverd. De partij profileerde zich tijdens de verkiezingen als dé onderwijspartij en de extra investeringen van deze regering in onderwijs én kennis-economie zijn met name op het conto van D66 te schrijven. Het CDA hield echter vast aan deze post (in het vorige kabinet had de partij eveneens deze portefeuille) en dus legde D66 beslag op Economische Zaken. De partij speelt dan evengoed een hoofdrol in het van de grond krijgen van de Nederlandse kennis-economie. "Ik ben ontzettend blij dat we in de driehoek Sociale Zaken, Economische Zaken en Financiën zitten. Daarin wordt constant over de verdeling van het geld gepraat", aldus Dittrich.

De fractievoorzitter verwijst voorts naar de oprichting van een Innovatieplatform. In het platform gaan bedrijfsleven en onder-

wijnsinstellingen onder regie van de minister-president samenwerken. Samen stellen zij de speerpunttechnologieën vast. "Op die manier kun je een betere economische voorsprong opbouwen in Nederland."

"Economische Zaken speelt hoofdrol in het van de grond krijgen kennis-economie"

Ondanks alle positieve punten is het kabinet ook genoodzaakt flink te bezuinigen. In totaal is het 13,1 miljard euro. Het betreffen geen populaire maatregelen, maar

ze zijn hard nodig, zo betoogt Dittrich. "We zitten economisch in zwaar weer. Dat wordt alleen maar erger als er geen forse maatregelen worden genomen."

Het Congres zag dit ook in. Maar naast waardering sprak zij in een motie haar teleurstelling uit over het behaalde onderhandelingsresultaat. Zo betreuren de leden dat de kerncentrale in Borssele tot 2013 openblijft, dat er geen politiek pardon wordt gegeven voor langdurig in Nederland verblijvende asielzoekers en dat vanaf veertien jaar een algemene identificatieplicht wordt ingevoerd. "Dat was een compromis", verdedigt Dittrich zich. "Een Kamermeerderheid van CDA, VVD en LPF wil deze plicht al op 12-jarige leeftijd laten ingaan. De schade wordt op deze manier beperkt."

Alexander

Niet met de armen over elkaar

Terugblikkend op een half jaar voorzitterschap stel ik vast dat er niet één saai week was. Na de regeringsverklaring bekruipt me echter alweer een onrustig gevoel. Er moet nog heel veel gebeuren. Er liggen ambitieuze plannen om met de partij aan de slag te gaan, het volgende congres moet worden voorbereid én leden moeten betrokken blijven.

Het ledental van D66 is dit eerste half jaar met tien procent gestegen tot boven de 14.000, het niveau van begin jaren negentig. Maar er hebben ook enkele honderden leden hun lidmaatschap opgezegd naar aanleiding van de kabinetsovername. Zoals ik al in De Doelen aangaf, het bestuur wil juist met kritische en twijfelende leden in contact blijven. Juist de in de in de ogen van D66 negatieve punten uit het regeerak-

koord moeten binnen de partij besproken kunnen worden. De komende vier jaar mag dan ook niet met de armen over elkaar gezeten worden. De fractie heeft aangekondigd zich dualistisch ten opzichte van het kabinet op te stellen. De partij zal de fractie én de bewindslieden kritisch moeten volgen.

Ik heb er alle vertrouwen in dat de komende periode voor D66 erg interessant kan worden. Ik wil langs deze weg de fractie -versterkt met Ursie- veel succes wensen. Medy, Thom en Laurens-Jan feliciteer ik met hun mooie taak. De armen gaan niet over elkaar, maar uit de mouwen!

Alexander Pechtold
voorzitter Landelijk Bestuur

Natuurprijs voor voormalig D66-Kamerlid

Voormalig D66-Tweede Kamerlid Marijke Augesteijn-Esser heeft van Natuurmonumenten de Oudemansmedaille ontvangen. Deze onderscheiding wordt jaarlijks toegekend aan een persoon die zich zeer verdienstelijk heeft gemaakt voor het natuurbehoud in Nederland. Augesteijn-Esser, de eerste politicus om deze prijs te ontvangen, werd daarmee beloond voor haar werk als Kamerlid in de periode 1994 tot 2002.

Tijdens haar periode in de Tweede Kamer wist Augesteijn-Esser een stevige impuls aan het natuurbeleid te geven middels haar voorstel tot een natuuroffensief. D66 presenteerde daartoe een eigen plan dat de basis is geweest voor de nota "Nederland Natuurlijk" dat werd opgesteld door een brede coalitie van partners; van Natuurmonumenten tot de ANWB.

Tijdens de uitreiking op 23 april gaf Augesteijn-Esser aan dat zij als fractielid van D66 altijd grote prioriteit gaf aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de realisatie van ten-

minste tien nieuwe nationale parken. Door de grote druk op de open ruimte en tegelijk door de kansen te benutten die ontwikkelingen in de landbouwsector boden om gebieden aan te kopen, was het versnellen van aankopen dringend noodzakelijk. Het tweede Paarse Kabinet erkende deze "natuurschuld". Door het extra geld dat op voorstel van D66 elk jaar bij de begroting werd toegekend, kon dit beleid worden uitgevoerd. En met zichtbaar resultaat, zoals het RIVM meldde. Na de verkiezingen van 15 mei 2002 verliet Marijke Augesteijn de landelijke politiek. (PH)

Jonge Democraten: wantrouwen richting CDA & VVD

Dittrich heeft veel uit onderhandelingen gesleept"

De snelst groeiende politieke jongerenorganisatie van Nederland heeft een nieuwe voorzitter. Vincent Verkoelen leidt het komende jaar de Jonge Democraten (JD). Voordat de 25-jarige student zich kon richten op zijn ambities, beleefde zijn twee maanden oude voorzitterschap een vliegende start als gevolg van de coalitiebesprekingen. – door Patrick Harms

"Niemand had ooit gedacht dat deze coalitie eruit zou rollen. Ze is eigenlijk onlogisch, maar het directe gevolg van het feit dat Wouter Bos slappe knieën kreeg toen het aankwam op het nemen van verantwoordelijkheid." Zo typeert Verkoelen de afgelopen kabinetsonderhandelingen. De nieuwbakken voorzitter van de JD snapt dat D66 in een dergelijke situatie toch is gaan onderhandelen. "De JD heeft op dat moment ook tegen D66 gezegd dat ze haar verantwoordelijkheid moest nemen, maar alleen als er genoeg uit te slepen valt."

Adoptie-ouders

Over het resultaat is Verkoelen te spreken. "Dittrich wist voor de zes zetels die D66 heeft, heel veel uit de onderhandelingen te halen." Toch zijn er wel punten van kritiek: "Tweeëneenhalf miljard voor onderwijs was niet meer haalbaar, maar een miljard was mogelijk." De JD-voorman wijst daarbij als

Verkoelen: niet tevreden over de Nationale Jeugdgraad.

voorbeeld op de afgesproken investeringen op defensie en het ongedaan maken van bezuinigingen binnen datzelfde budget. "Ik heb niet het gevoel dat de communisten op het punt staan ons land binnen te vallen. Ik

kan me voorstellen dat het met de VVD niet mogelijk is om de bezuinigingen niet terug te draaien, maar de extra investeringen in defensie in plaats van in onderwijs vind ik onhandig." De hoogte van de totale

"De JD is minder log dan D66"

investeringen in het onderwijs is niet het enige punt van kritiek van de JD: "D66 heeft onderwijs tot haar kindje gemaakt in de verkiezingsstrijd, maar zoekt nu adoptie-ouders bij CDA en VVD. Ik begrijp dat niet."

Steun

Tijdens het extra partijcongres werd een motie van de leden van het JD-bestuur aangenomen, waarin de fractie werd opgeroepen een termijn te verbinden aan gaande het onderzoek naar de gekozen premier. Verkoelen bestrijdt de uitleg dat de motie negatief is over het op dit punt bereikte resultaat. "De motie spreekt geen wantrouwen uit naar D66, maar doet dat wel naar CDA en VVD. Over het onderzoek naar de gekozen premier staan in het akkoord gewoonweg niet voldoende harde afspraken. Zo wordt slechts gesproken van een onderzoek, zonder enige termijn dat er resultaten moeten zijn. Er is slechts sprake van mogelijke voorstellen. Onze motie is juist een steun voor de fractie om op dit punt dualistisch te werken en eventueel zelf met een pakket voorstellen te komen."

Ambities

Verkoelen ziet het niet als bezwaar dat hij gekozen heeft voor een voorzitterstermijn van één jaar. "De JD is minder log dan D66. Je hebt meer bewegingsvrijheid om als voorzitter je stempel te drukken op de organisatie. Maar het gaat niet om de

voorzitter, het draait om de verdere ontwikkeling van de JD-organisatie. Dat doe je als bestuur gezamenlijk, als een team." Dat team van JD'ers gaat werken aan de verdere uitbouw van de organisatie. Speerpunten zijn onderwerpen als het ledental boven de tweeduizend krijgen, activeren van leden en de opzet en uitvoering van een permanente campagne.

Politieke bewustwording

Een ander belangrijk speerpunt is om jongeren in het algemeen meer te betrekken bij politiek. "De jongerenparticipatie in de politiek is nog steeds erg gering. Ik vind het daarom zo ideaal om leiding te geven aan een organisatie als de JD die werkt aan bewustwording, scholing en vorming van jongeren." De politieke jongerenorganisaties (PJO) zijn niet de enige die zich met politieke bewustwording bezig houden. Er is bijvoorbeeld de Nationale Jeugdgraad (NJR), maar in de ogen van Verkoelen doet deze op het punt van politieke bewustwording geen goed werk. "Ik ben niet tevreden over de NJR. Ze proberen vanuit een neutrale positie jongeren bij politiek te betrekken, maar stappen ondertussen in de schoenen van de PJO door deel te nemen aan de *European Youth Convention*. Door daar politieke standpunten in te nemen, zijn ze niet kleurloos." Zelf denkt Verkoelen dat het daarom beter is als de voorzitters van de politieke jongerenorganisaties een platform vormen om jongeren te betrekken bij politiek en zo kennis te laten maken met de verschillende stromingen. "Uiteindelijk kunnen jongeren zo individueel de keuze maken bij welke mensen en ideeën zij zich thuis voelen."

Het volledige interview met Vincent Verkoelen is te lezen op

www.d66.nl/democraat

D66-Personalia

Patrick Poelmann is sinds 13 mei 2003 gedeputeerde in het provinciebestuur Noord-Holland. Poelmann is de D66-vertegenwoordiger in een college met VVD, CDA en GroenLinks. Poelmann was ruim twaalf jaar lid van de Staten van Noord-Holland. Zijn portefeuille als gedeputeerde omvat ondermeer: Landschap, Algemeen Bestuur, Personeel, Communicatie, ICT en diverse projecten op het terrein van natuurbeheer.

Onno van Veldhuizen verruult zijn burgemeesterschap van Nieuwkoop voor dat van de Noord-Hollandse plaats Hoorn. Veldhuizen, tevens vice-voorzitter D66, was sinds 1999 eerste inwoner van Nieuwkoop. Vanaf medio augustus treedt hij aan als de burgervader van Hoorn.

Carla Pauw is benoemd als politiek adviseur van vice-premier Thom de Graaf. In het verleden vervulde zij de functie van politiek adviseur reeds voor Hans van

Mierlo en Els Borst. Haar functie als griffier van de Provinciale Staten van Zuid-Holland heeft Pauw opgezegd.

Willem Steetskamp heeft afscheid genomen als directeur van het Servicecentrum D66. Hij leidde het Servicecentrum aan de Noordwal sinds medio 2001. Steetskamp heeft elders een passende uitdaging gevonden. Leo Pinxten neemt zijn functie waar tot het moment dat een nieuwe directeur in dienst treedt.

D66 - agenda

13 september – Cursus "Gemeentefinanciën en Dualisering" te Utrecht

De gemeentefinanciën zijn vaak een doolhof. In deze cursus voor D66 – raadsleden, wordt u bijgespijkerd over de gevolgen van de dualisering voor de gemeentefinanciën. *Bijdrage: € 20,- (incl. lunch)*

13 september 2003 – Cursus 'Maak kennis met D66!' te Utrecht *

In deze cursus komen ideeën, doelstelling, inhoud, stijl en organisatie van D66 aan de orde. Er wordt tevens ingegaan op hoe u actief kunt worden binnen de partij. *Bijdrage: €17,50 (incl. lunch)*

27 september 2003 – Cursus 'Speech & Presentatie' te Utrecht *

In 2003 ligt het accent bij die vaardigheden welke het meeste van belang zijn voor toekomstige en nieuwe partijvertegenwoordigers en andere belangstellenden: Speech & Presentatie en Leren debatteren. Deze twee trainingen worden tevens als combinatiepakket aangeboden. Als u kiest voor een combinatiepakket betaalt u slechts € 65,00 (incl. lunch). Eén training kost € 40,00 (incl. lunch).

4 oktober 2003 – Cursus 'Effectieve Beïnvloeding' te Utrecht

Hoe overtuigt u een gesprekspartner? Wat is het effect van lichaamstaal? Hoe zet u kleding en omgeving in ter ondersteuning van een boodschap? Werk doelgericht en doeltreffend aan uw succes! Breng uw mening zelfbewust naar buiten en bereik uw doelen beter! *Bijdrage: € 42,50 (incl. lunch)*

4 oktober 2003 – Cursus 'Leren Debatteren' te Utrecht *

Zie informatie 27 september

8 november 2003 – Cursus 'Shakespeare training' te Amsterdam *

Aan de hand van teksten van William Shakespeare wordt er gewerkt om de grenzen van je eigen welsprekendheid te verkennen.. en op te rekken! De cursus is intensief en vooral praktisch. Aan het slot wordt geprobeerd het geleerde te koppelen aan een zelfgeschreven tekst. *Bijdrage: € 37,50 (exl. lunch)*

12 - 14 november 2003 – ELDR-congres te Amsterdam

D66 & VVD (beide lid ELDR) organiseren het jaarcongres van de European Liberal Democratic Reform Party. Vertegenwoordigers van de ruim 40 aangesloten politieke partijen nemen deel. Voor meer informatie: www.eldr.org

22 november 2003 – D66 najaarscongres (C78) te Maastricht

Het najaarscongres vindt plaats in congrescentrum het MECC. Voor meer informatie en hotelreserveringen tegen gunstige tarieven: www.d66.nl/congres

Voor het totale agenda-overzicht:

www.d66.nl/agenda

* Voor meer informatie en opgave: D66 Servicecentrum 070 – 35 66 066

In idee

Oud en jong: wie betaalt onze bejaarden? Demografische ontwikkelingen veranderen de samenleving in de komende vijftien jaar drastisch. De toenemende vergrijzing heeft ingrijpende gevolgen voor o.a. pensioenen en AOW. Betrokkenen uit wetenschap en politiek aan het woord over dit thema.

Idee is het tijdschrift van het Kenniscentrum D66. Informatie over bestellen losse nummers + opgave jaarabonnementen: 070 – 35 66 066

Denk mee over het Europees Programma 2004

Op 10 juni 2004 gaat Nederland weer naar de stembus. Dan om de zetels in het Europees Parlement te verdelen. D66 gaat er alles aan doen om bij die verkiezingen een goed resultaat te behalen met een goede campagne en een goed programma. Door het Landelijk Bestuur is een programmacommissie onder leiding van Erik van Buiten aan het werk gezet om het Europese verkiezingsprogramma van D66 te schrijven.

D66 wordt breed herkend en erkend als een partij die de Europese gedachte omarmt. Daar gaan we mee verder. Het programma krijgt een positief-kritische benadering van Europa, met heldere sociaal-liberale keuzes. De belevingswereld van de Nederlandse burger wordt daarbij als uitgangspunt genomen.

Een dergelijk typisch D66-programma kan de commissie niet alleen realiseren, daarom wil zij graag goed contact met de leden onderhouden. Laat daarom via e-mail uw ideeën weten over het Europa van de toekomst en de Europese prioriteiten van D66. U kunt hiervoor een e-mail sturen naar

programma@d66.nl. Natuurlijk kunt u uw bijdrage en gedachten ook per post laten weten. Zie de colofon van deze democraat voor het postadres.

Erik van Buiten en zijn commissieleden Simone Filippini, Rienk Terpstra, Herman Beun en Fleur Gräper, staan klaar om het land in te trekken om uw mening te horen. Via het mailadres of via het Servicecentrum D66 kunnen afdelingen en regio's de programmacommissie uitnodigen voor discussiebijeenkomsten met leden rond de toekomst van Europa. Uw mening telt bij het tot stand komen van het conceptprogramma voor Europa!

©Europees Parlement

Opening kandidaatstelling Europese Verkiezingen

Op 26 juni is de kandidaatstelling voor zowel het lijsttrekkerschap als voor de overige plaatsen geopend. Sinds die dag staan de profielen voor beide functies op de website. Deze zijn te vinden op www.d66.nl/ep2004. De sluiting van de kandidaatstelling is voor de voorzitter van de D66-delegatie naar het Europees Parlement maandagochtend 29 september 2003 12.00 uur en voor de overige kandidaten op 28 november 2003 om dezelfde tijd.

Alle informatie omtrent de Europese Verkiezingen en de interne procedures zijn te vinden op:

www.d66.nl/ep2004

Nieuwe senaatsfractie staat in de startblokken

Sinds 10 juni bestaat de D66-senaatsfractie uit drie personen. Dit drietal combineert ervaring en vernieuwing en gaat in de Eerste Kamer dat typische D66-geluid laten horen. – door Mendeltje van Keulen

De nieuwe Eerste Kamerfractie van D66 wordt aangevoerd door Eddy Schuyer (62). Schuyer is, naast zijn functie als directeur van een medische instelling, in de Senaat een oude rot in het vak. Al 12 jaar is hij senator en sinds 1995 fractievoorzitter van de D66 Senaatsfractie. Daarnaast staat hij onder de parlementariërs bekend als

bekwaam en gepassioneerd schaker. Schuyer heeft zin in een nieuwe periode met een nieuwe fractie:

"Ik ben wel verrast dat we weer een regeringspartij vertegenwoordigen. Maar anders dan onder Paars, zijn we in de Eerste Kamer niet nodig voor de meerderheid. Daardoor kunnen we wat makkelijker opereren, coalitiebelangen spelen minder een rol. Zo kunnen we ons echt richten op de rol die je als Eerste Kamerleden hoort te spelen."

Jacob Kohnstamm (52) begint aan zijn tweede termijn als Eerste Kamerlid. Niettegenstaande zijn grote enthousiasme over het "buitengewoon interessante" Kamerwerk heeft de voormalig partijvoorzitter, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Kamerlid wel moeite met bepaalde mores van de Senaat: "De Eerste Kamer heeft de kwalijke neiging

te lang stil te staan bij de details. De meerwaarde van de Eerste Kamer moet liggen in een laatste, brede beschouwing van wetsontwerpen. Ik heb de discussie over deze werkpraktijk aangezwengeld, en in de komende vier jaar zal ik blijven strijden tegen de zucht naar details. Het wordt een interessante periode!"

Na een succesvol partijvoorzitterschap neemt Gerard Schouw sinds kort iedere dinsdag plaats in de statige zaal van de Eerste Kamer. Schouw (37) was wethouder van Dordrecht en is op dit moment directeur van het Kenniscentrum Grote Steden. Hij heeft zin in zijn nieuwe baan: "De regering controleren en verder beoordelen of zij geen overbodige, onlogische of gewoon onbegrijpelijke wetten het land insturen lijkt me fantastisch. Ik erger me altijd aan zinloze wetgeving of typisch Haagse compromissen. Daar moeten we ons als D66 tegen keren!"

Debatteer over duurzame ontwikkeling of volksgezondheid

Het eerste virtuele atelier (een ontmoetingsplaats op d66.nl waar gedebatteerd wordt over een belangrijk thema) is beëindigd. Het atelier met als onderwerp de Irak-oorlog heeft gelopen van februari tot begin juni. Leden en niet-leden namen deel aan dit virtueel atelier. Uitkomst: kritiek op zowel het verdeelde Europa als op de unilateraal opererende Verenigde Staten, vrees voor het lot van de burgerbevolking en de gevolgen voor de regio en twijfel over de toekomst van de internationale rechtsorde.

In juni zijn twee nieuwe ateliers van start gegaan. Op het gebied van Duurzame

Ontwikkeling loopt een atelier over de relatie tussen duurzaamheid en marktwerking. Daarnaast is er een atelier op het gebied van Volksgezondheid waarin over de gezondheidsaspecten van het ouder worden wordt gediscussieerd. Heb je meer dan gemiddelde belangstelling voor en/of kennis van één van beide onderwerpen? Bezoek dan het atelier op www.d66.nl/opinie en lever een inhoudelijke bijdrage aan de discussie.

De virtuele ateliers zijn te vinden via

www.d66.nl/opinie

Overzicht D66-bestuur

Voorzitter	Alexander Pechtold	Zeeland & Drenthe
Vice-voorzitter politiek	Jan Hoekema	Groningen & Nrd. Holland
Vice-voorzitter organisatie	Onno Veldhuizen	Overijssel & Nrd. Brabant
Penningmeester	Frans van Drimmelen	Friesland & Zuid Holland
Secretaris buitenland	Wilfried Derksen	Gelderland
Lid kennisontwikkeling	Klaartje Peters	Limburg & Rotterdam
Lid communicatie	Bart Robbers	Utrecht & Flevoland
Projectbestuursleden:		
Debat	Constantijn Dolmans	
Permanente campagne	Theo Veltman	
Informatievoorziening	Wendy de Wild	

E-mail voor het partijbestuur kunt u sturen aan info@d66.nl. Voor postadres zie colofon.

Colofon

Democraat is een uitgave van het Landelijk Bestuur van D66. Deze democraat werd gemaakt door: Dorine van der Meij, Mendeltje van Keulen, Andor Admiraal en Patrick Harms (eindredactie)
Met dank aan: Boris Dittrich, Alexander Pechtold, Vincent Verkoelen, Erik Dees en Erik van Buiten
Internetversie: Ab Stammeshaus
Fotografie: André van den Bos / D66 Voorlichting, tenzij anders vermeld.
Druk- en zetwerk: Drukkerij Uleman-De Residentie, Zoetermeer
E-mail: democraat@d66.nl
www.d66.nl/democraat
ISSN: 0167-0034

Landelijk Secretariaat D66

Postadres: Postbus 660, 2501 CR Den Haag
Bezoekadres: Noordwal 10, Den Haag
Telefoon: 070 - 356 60 66 Fax: 070 - 364 19 17
info@d66.nl, www.d66.nl

Voor het doorgeven van wijzigingen in uw lidgegevens: ledenadministratie@d66.nl of per brief via bovenstaand postadres. Vermeld duidelijk uw lidmaatschapsnummer en naam. Het lidmaatschapsnummer treft u aan op de adresdrager van deze Democraat. Opzeggen van het partijlidmaatschap dient schriftelijk te geschieden en kan niet telefonisch.

EFK Accountants en Consultants

Maatschappelijk betrokken

Gespecialiseerd in zakelijke dienstverlening aan not for profit- en overheidsorganisaties

EFK Belastingadviseurs

EFK Juristen

Ampèrestraat 1, 1817 DE Alkmaar Postbus 9157, 1800 GB Alkmaar
Email info@efk.nl Telefoon 072-5645740 Telefax 072-5646128 Website www.efk.nl

Bert Bakker is weer 'gewoon' Tweede-Kamerlid Srebrenica blijft altijd in zijn achterhoofd zitten

Bert Bakker was het afgelopen politieke jaar het gezicht van de parlementaire enquêtecommissie Srebrenica. Intussen is hij weer 'gewoon' Tweede-Kamerlid; hij draait weer volop mee in de fractie en moet zich weer onderscheiden als D66'er. "Als voorzitter van de commissie probeerde ik juist eenheid tussen de afzonderlijke leden te bewerkstelligen." – door Dorine van der Meij

"Het is verschrikkelijk wat er in Srebrenica is gebeurd", zegt Bakker. De enclave Srebrenica werd in juli 1995 veroverd door de Bosnische Serviërs. In de dagen na de

ben laten vallen. "Natuurlijk zijn de Bosnische-Serviërs in de eerste plaats de schuldigen en heeft de internationale gemeenschap niet goed geopereerd, maar

Nederlandse militairen naartoe zouden gaan. We zijn gewoon tekortgeschoten, dat moeten we onder ogen zien."

Zwijgplicht

Terugkijkend op het voorzitterschap van de commissie vertelt Bakker dat je als voorzitter sterk in je schoenen moet staan. Hij voelde zich een soort procesbewaker. "Een dergelijke commissie moet volledig los van de fracties in de Tweede Kamer opereren. De commissieleden mochten

zich niet laten leiden door de partijen die al zeven jaar lang hun mening over de kwestie hadden geventileerd. Ze hadden zich dan ook te houden aan een absolute zwijgplicht. Ik was de enige die naar buiten mocht treden. Niet voor niets is het rapport pas naar de fracties gegaan op het moment van publicatie, tegelijkertijd ging het naar de media."

Die onafhankelijkheid gold niet alleen in de richting van de fracties, maar ook in de richting van andere betrokkenen. Bakker haalt ter illustratie het ministerie van Defensie aan die de uitwerking van de vertrouwelijke gesprekken had opgevraagd die de commissie voorafgaand aan de parlementaire enquête had gehouden. "Dat was dus absoluut niet de bedoeling en de commissie heeft het weten tegen te houden. Op zo'n moment moet je laten zien dat je niet over je laat heenlopen."

Eenheid

Voor de commissieleden was het volgens Bakker in het begin wel even wennen. Niet alleen waren ze afgezonderd van hun fractie, ook moesten ze met Tweede-Kamerleden van andere partijen één gezamenlijke commissie vormen. Dat vergde een volstrekt andere manier van werken. "Die eenheid was heel belangrijk", zegt Bakker, die achteraf toegeeft dat het af en toe wel zwaar was. "Zeker als de deadline in zicht komt en je twaalf uur per dag maakt. De mensen worden dan moe en raken het overzicht kwijt."

Vervolg op pagina 2

'De oorlog wordt nog steeds voortgezet'

val van de enclave zijn duizenden bewoners van de enclave om het leven bracht, onder het toezicht van Nederlandse militairen die daar waren gestationeerd.

dat laat onverlet dat ook wij hebben gefaald. Zowel op het moment zelf als op het moment toen we besloten dat er

De commissie-Srebrenica onder voorzitterschap van Bert Bakker fungeerde van juni 2002 tot en met 27 januari 2003. Deze commissie moest het optreden van Tweede Kamer, Nederlandse regering en de ambtelijk en militair verantwoordelijken onderzoeken in de aanloop naar, tijdens en na afloop van de gebeurtenissen in Srebrenica. De parlementaire enquête diende ter aanvulling op de conclusies die de Tijdelijke Commissie Besluitvorming Uitzendingen (TCBU) en het NIOD eerder trokken. Net als van de TCBU was Bakker voorzitter van de commissie-Srebrenica.

De parlementaire enquêtecommissie concludeert onder meer dat de informatievoorziening van de militaire top aan de politieke leiding in de nasleep van de val van Srebrenica onvoldoende was en dat ook de ambtelijke en politieke leiding steken heb-

Campagne Vaticaan tegen homohuwelijk negeren

Overheden moeten zich niets aantrekken van de nieuwe, wereldwijde campagne van het Vaticaan tegen openstelling van het huwelijk voor homo's en tegen regelingen die het voor homo's en lesbiennes mogelijk maken om praktische zaken rond hun relatie goed te regelen. Volgens D66 is de campagne niet logisch.

Boris Dittrich: "Het zou goed zijn als het Vaticaan zich gewoon met kerkzaken bezig houdt en de scheiding tussen kerk en staat respecteert. Het Vaticaan zegt familiewaarden hoog in het vandaal te dragen; dan is het niet logisch een campagne te beginnen om groepen mensen categorisch van het huwelijk uit te sluiten".

Over het verzet tegen homo-adoptie zegt Dittrich: "Voor kinderen is het van groot

belang dat zij liefdevol worden opgevoed. Adoptie door een homopaar is in veel gevallen essentieel gebleken voor het welzijn van de kinderen".

Overigens is D66 al langer van mening dat Nederland en de EU de diplomatieke banden met het Vaticaan moeten omzetten in een open dialoog, gelijkwaardig aan de dialoog die de overheid met vertegenwoordigers van andere religies voert.

Steun dalai lama voor Nobelprijnsinitiatief

De dalai lama, leider van het Tibetaanse volk, heeft per brief zijn steun toegezegd aan het initiatief van onder meer D66-Kamerlid Van der Ham om te komen tot een 'Nobelprijs voor duurzame ontwikkeling'.

Vorig jaar startte Van der Ham samen met een aantal collega-politici uit het buitenland een actie voor de instelling van de 'Nobelprijs voor Duurzame Ontwikkeling'. In een conceptbrief aan het Nobelprijscomit  in Stockholm stellen ze voor om een nieuwe prijs in te stellen voor hen die zich inzetten voor zaken zoals milieubescherming en armoedebestrijding. Van der Ham: "Sinds vorig jaar hebben duizenden organisaties, bedrijven en mensen uit de

hele wereld het initiatief ondersteunt. Van de Body Shop tot het Wereld Natuurfonds. En nu dus de dalai lama, die een aantal jaar geleden zelf de Nobelprijs voor de Vrede ontving. We zijn zeer blij met zijn steun."

Meer weten over de Nobelprijs voor duurzame ontwikkeling en hoe dit initiatief te steunen? Kijk op www.sustainable-prize.net

Verder in deze democraat...

D66 - Congresnieuws

Beleef het najaarscongres 2003 (C78) in bruisend Maastricht

In het licht van de verkiezingen van de lijsttrekker voor de verkiezingen voor het Europees Parlement, zakt het D66-najaarscongres op 22 november 2003 af naar het MECC in Maastricht. Centraal staat "een half jaar Balkenende II". Daarnaast zijn er debatten over de toekomst van de publieke voorzieningen en "goed ondernemingsbestuur" ('corporate governance'). Natuurlijk is er in de gezellige wandelgang en volop ruimte om bij te praten en van gedachten te wisselen met partijgenoten.

Congres = een weekend weg in Maastricht

Het bestuur werkt hard aan de organisatie van een cultureel programma rondom dit najaarscongres, zodat het congres een echt weekend weg in Maastricht wordt. Daarom zijn er in samenwerking met congreslocatie het MECC voor leden van D66 hotelkamers tegen gunstige tarieven te reserveren. Bij deze Democraat vindt u het boekingsformulier. Tevens zijn de kamers te boeken via www.d66.nl/congres.

Verkiezing lijsttrekker EP 2004

Tijdens het congres wordt de lijsttrekker voor de Europese Verkiezingen gekozen. De kandidaatstellingsformulieren zijn te vinden op www.d66.nl/ep2004. De kandidaatstelling voor de lijsttrekker sluit op maandagochtend 29 september 2003 om 12.00 uur. De kandidaatstelling voor de overige kandidaten (die per poststemming worden gekozen) sluit overigens op 28 november 2003 om 12.00 uur.

Het Landelijk Bestuur stelt – nadrukkelijk onder voorbehoud – de volgende vacatures open: penningmeester van het Landelijk Bestuur, voorzitter en 6 leden van het Geschillencollege, 2 leden Landelijke Verkiezingscommissie en 1 lid bestuur van het IDI. De definitieve vacaturemelding staat uiterlijk 17 oktober a.s. op de website.

Belangrijke data in aanloop congres 78

- vrijdag 12 september 10.00 uur: sluiting indiening voorstellen voor de congresagenda
- vrijdag 29 september 12.00 uur: sluiting kandidaatstelling lijsttrekker EP2004
- vrijdag 17 oktober: de congresvoorstellen en de vacaturemeldingen voor besturen en commissies zijn te vinden op www.d66.nl/congres
- maandag 17 november 10.00 uur: sluiting indiening organisatorische en algemene politieke moties en moties en amendementen m.b.t. de congresvoorstellen.
- vrijdag 14 november 12.00 uur: sluiting kandidaatstelling voor besturen en commissies.
- donderdag 20 november 17.00 uur: plaatsing congresboek 1 op de website
- donderdag 20 november 10.00 uur: sluiting indiening actuele politieke moties
- vrijdag 21 november 17.00 uur: plaatsing congresboek 2 op de website (met APM).

Voor meer informatie, formulieren kandidaatstelling en indiening moties en amendementen:

www.d66.nl/congres

In Memoriam

Loebas Oosterbeek -voorvechter van het Verdrag van de Rechten van het Kind, oprichter van de VVDM en betrokken partijlid- is recent overleden. Het begin van zijn strijd voor een soldatenvakbond, viel samen met de oprichting van D66. Een partij waar hij zich zeer thuis voelde.

Met niet aflatende gedrevenheid zette hij zich in voor datgene waar hij voor stond. Destijds deinsde hij er voor de partij niet voor terug om boze buurtbewoners op te zoeken, desnoods onder politiebegeleiding. Maar ook buiten de partij ijverde hij voor zijn idealen. De meest pregnante herinneringen bewaren wij aan zijn inzet voor kwetsbare kinderen. Met respect herinneren wij ons zijn trouw en toewijding. Een fakkeldrager bij uitstek.

Marianne Douma & Jan Hoekema

Vervolg van pagina 1

De deadline op 27 januari was hard, want twee dagen later zou de nieuwe Tweede Kamer worden geïnstalleerd en de oude moest nog de gelegenheid krijgen om over het rapport te debatteren. Bakker: "Het was echt moeilijk; we hebben tot in de laatste minuut moeten trekken en duwen om tot een unaniem oordeel te komen." Uit eindelijk, precies op tijd, is het gelukt en stonden alle leden achter het rapport.

Het enige waarover de commissieleden het niet over eens hadden kunnen worden, was de vraag of ze een bezoek aan Srebrenica moesten brengen. Volgens Bakker heeft dat tot flinke discussie geleid. "Dat was een van de lastigste klussen als voorzitter. De ene helft van de commissie vond dat het niet tot onze opdracht behoorde, de andere helft zei dat het juist aan de waarheidsvinding zou bijdragen. We kwamen er niet uit."

Knoop

Uiteindelijk heeft Bakker de knoop doorgehakt en is hij in oktober 2002 alleen naar Srebrenica afgereisd om de enclave met eigen ogen te zien en te spreken met nabestaanden. Deze ervaring heeft hij later goed kunnen gebruiken om de vraagstelling bij de verhoren aan te scherpen.

'Tot in de laatste minuut moeten trekken en duwen'

In maart 2003 is de voorzitter opnieuw naar de getroffen enclave gegaan om het eindrapport van zijn commissie te overhandigen. Net als in Nederland werd het rapport goed ontvangen, maar de mensen daar stonden niet te juichen. "Natuurlijk zijn een aantal stappen gezet die acht jaar lang niet werden gezet, maar de nabestaanden hadden liever een schadevergoeding of excuses gehad."

Hij herinnert zich nog goed dat een vrouw uit Tuzla die haar man had verloren tijdens de val van de enclave, na afloop van de discussie naar hem toekwam. "Ze gaf me een hand en begon te praten. Ik kon haar niet verstaan, maar ik zag een gevoel van berusting in haar ogen. Dat was een indrukwekkend moment."

De D66'er beseft dat alle vragen over de val van Srebrenica nog lang niet zijn beantwoord. "Ik weet zeker dat er belangrijke informatie is te vinden in de archieven van de Franse en Bosnische regering. Als commissie hebben we echter ons best gedaan om de puzzel goed te leggen. We kunnen er hooguit op blijven aandringen dat die informatie boven water wordt gehaald."

Gevaar

Bakker maakt zich intussen op voor het komende politieke jaar. Hij draait weer volop mee in de fractie en houdt zich momenteel met andere onderwerpen bezig. Maar als voormalig voorzitter van de commissie-Srebrenica voelt hij zich nog steeds betrokken bij de nabestaanden. Door zijn bezoeken heeft hij met sommigen een goede vertrouwensband opgebouwd.

Srebrenica zal altijd in zijn achterhoofd blijven zitten. "Het grote gevaar zou zijn als we vergeten wat daar is gebeurd en vooral wat er nog moet gebeuren. Als Tweede Kamer moeten we scherp opletten dat het kabinet financiële en politieke steun blijft geven. Het is daar nog steeds rampzalig. Er is grote werkloosheid en van veel mensen die in Srebrenica woonden, zijn de huizen nog steeds kapot of worden ze bewoond door Bosnische Serviërs. Die krijgen ze of helemaal gestript of zelfs helemaal niet meer terug. Zo wordt de oorlog nog steeds voortgezet."

Het volledige interview met Bert Bakker is te lezen op www.d66.nl/democraat

Alexander

De handen uit de mouwen

Met enthousiasme blik ik vooruit naar een actief bestuurlijk jaar, waarin veel projecten in gang worden gezet. Het Landelijk Bestuur, dat sinds dit voorjaar uit 7 leden bestaat, heeft inmiddels voor 12 maanden 4 extra bestuursleden aangetrokken. Elk voor een specifiek project.

Mag ik u voorstellen:

- Constantijn Dolmans voor het debat in de partij,
- Theo Veltman voor de opzet van de permanente campagne,
- Wendy de Wild voor de organisatie van de informatievoorziening en
- Gea Wijers voor de organisatie van de deskundigheid.

In de komende maanden zult u van hen zelf in de Democraat meer horen over de aanpak van het Landelijk Bestuur op al deze terreinen en vooral hoe u zelf kunt bijdragen! In deze Democraat de eerste

presentatie: die over de permanente campagne, door Theo Veltman.

Alexander Pechtold,
partijvoorzitter

Permanente campagne: zichtbaarheid voorop

Dit voorjaar is de Permanente Campagne D66 van start gegaan. Onder de titel 'Zichtbaarheid D66' werkt een groep leden onder leiding van een projectbestuurslid aan activiteiten om te stimuleren dat D66 haar morele overwicht omzet in zetelwinst in 2006 (Gemeenteraad) en 2007 (Tweede Kamer). Om het fundament onder de zetelwinst te leggen is extra zichtbaarheid van D66 nodig, lokaal en landelijk. – door Theo Veltman

Campagne 2006/2007 begint nu

Voor ogen staat een campagne in de lijn van onze Britse zusterpartij, de *Liberal Democrats*. Naast het stimuleren van campagne activiteiten, willen wij een infrastructuur bieden die het delen van kennis, ideeën en materialen vereenvoudigt.

Waaronder:

- een netwerk van campagnecoördinatoren;
- een netwerk van mensen die hebben aangegeven hun specifieke deskundigheid nu en dan te willen inzetten voor bv.

onderzoek, een artikel of advies aan de (lokale/regionale) fractie;

- een website www.d66permanentecampagne.nl met campagne-ideeën, campagne-ervaringen van afdelingen, advies rond artikelen/ ingezonden brieven en campagnematerialen. Deze website is in november operationeel. Tot die tijd is er informatie over de permanente campagne op www.theoveltman.com.

Alleen als iedereen meewerkt, kan de permanente campagne een succes worden.

Leden en de afdelingen maken het verschil voor D66 door te zorgen voor frequent en goed persoonlijk contact met kiezers. Het kernteam wil leden en afdelingen daarin ondersteunen. Laat ons snel weten als u wilt helpen via t.veltman@d66.nl, ook als u over slechts enkele uren per kwartaal beschikt.....

Het is nu of nooit!

Voor meer informatie over de permanente campagne www.theoveltman.com

Leden voelen zich betrokken bij partij

D66 regeert weer mee in Noord-Holland

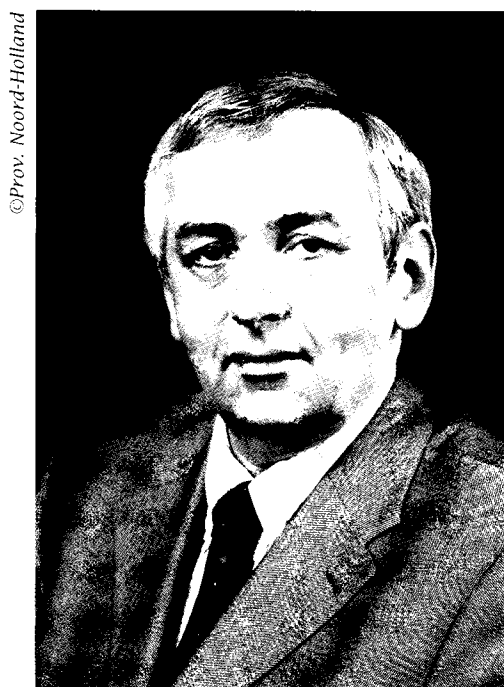
D66 is hot in Noord-Holland. Nu de partij na een onderbreking van acht jaar weer deelneemt aan het college van Gedeputeerde Staten worden fractievergaderingen druk bezocht en zijn vacatures in het regiobestuur makkelijker te vervullen. "De deelname van D66 aan zowel Gedeputeerde Staten als het kabinet heeft de betrokkenheid van de leden bij de partij aangewakkerd", aldus Patrick Poelmann, gedeputeerde namens D66. – door Dorine van der Meij

D66 wist tijdens de verkiezingen voor de Provinciale Staten van Noord-Holland, in maart van dit jaar, haar vijf zetels te behouden. Het was een spannende avond voor lijsttrekker Poelmann. "We hadden ingezet op zes zetels en dat zijn er ruim vijf geworden." Poelmann was tevreden met dat resultaat. "We zaten goed. Landelijk verloor D66 1,3 procent, in Noord-Holland lag dat percentage op 0,6."

Als grote winnaar kwam de PvdA uit de bus. De verwachting was dat deze partij voortvarend met de college-onderhandelingen van start zou gaan, vooral omdat de andere collegepartijen VVD en CDA voor de verkiezingen en op de verkiezingsavond hadden gezegd dat ze graag met de PvdA wilden doorgaan. Echter, lijsttrekker Marleen Barth kondigde aan dat ze eerst rustig met alle partijen wilde praten en alle opties open wilde houden. Dat duurde VVD-lijsttrekker Henry Meijdam te lang en dus benaderde hij CDA en D66. Of ze geïnteresseerd waren in collegedeelname? Poelmann toonde zich belangstellend, mits er iets te regeren viel: "Je kunt in de coalitie meer bereiken dan in de oppositie."

Tevreden

Naast D66 en VVD zetelen nu CDA en GroenLinks in het college van Gedeputeerde Staten in Noord-Holland. Poelmann had voorgesteld om GroenLinks bij de besprekingen betrekken. Op die manier kon een brede coalitie ontstaan. Bovendien

had Poelmann tijdens de campagne prettig samengewerkt met deze partij en zag hij op het gebied van natuur en milieu overeenkomsten tussen Groen Links en D66.

Het uiteindelijke programma heeft volgens Poelmann een hoog D66-gehalte gekregen. De brug die zijn partij tussen enerzijds economie en werkgelegenheid en anderzijds milieu, natuur en landschap wilde slaan, is daadwerkelijk gerealiseerd. Poelmann: "D66 heeft eigenlijk maar één

punt echt moeten inleveren: de westelijke randweg om Beverwijk komt er toch. Maar verder zijn we heel tevreden."

Belang provincie

Als gedeputeerde wil hij het belang van de provincie bij de partij overbrengen. "In ons partijprogramma komt het woord provincie slechts één keer voor en dan nog in negatieve zin. Dat geeft aan hoe er landelijk tegen de provincie wordt aangekeken."

In afschaffing van de provincie ziet hij niets. "Dan valt er een gat tussen alles wat er gebeurt op landelijk en lokaal niveau. Daar ontbreekt dan democratische legitimatie. Het is wel zo prettig dat burgers een beroepsmogelijkheid hebben bij een gekozen bestuur als een gemeente een onwettig besluit neemt. Dat zie je vooral in de ruimtelijke ordening."

Bovendien, zo stelt Poelmann, is het helemaal niet zo dat de provincie niet leeft onder de bevolking. "De zestien hoorzittingen inzake het streekplan voor het zuiden van de provincie zijn door in totaal meer dan tweeduizend mensen bezocht. Het houdt de mensen echt wel bezig. Wanneer de provincie belangrijke besluiten neemt, weten ze ons te vinden."

Het volledige interview met Patrick Poelmann is te lezen op

www.d66.nl/democraat

Boris

Meer D66'ers als burgemeester

Het zal nog wel enkele jaren duren voordat er daadwerkelijk in gemeentes burgemeestersverkiezingen worden georganiseerd. Tot die tijd worden burgemeesters benoemd. Regelmatig komen er vacatures vrij. Wat mij opvalt is dat er weinig D66'ers zijn die naar een burgemeesterspost solliciteren. En als ze dat doen, dan komt het vaak voor dat zij dat niet met mij als fractievoorzitter afstemmen. Nou hoeft dat natuurlijk helemaal niet, maar soms kan het helpen wanneer ik als fractievoorzitter de betreffende commissaris van de koningin een sollicitatie onder de aandacht breng.

Ik stel het volgende voor. De D66'er die meent voldoende kwaliteiten in huis te hebben om een goede burgemeester te zijn (liefst met politieke en/of bestuurlijke

ervaring), stuurt me zijn of haar cv. Wanneer hij/zij besluit op een vacature te solliciteren, kunnen we een afspraak maken voor een kennismakingsgesprek. Vervolgens kan ik de betreffende commissaris van de koningin telefonisch wat achtergrondinformatie geven. Het is aan de commissaris zelf om te besluiten de sollicitant uit te nodigen voor een oriënterend gesprek en eventueel door te sturen naar de betreffende vertrouwenscommissie. Vaak worden er meerdere namen van kandidaten doorgegeven; het is uitsluitend aan de vertrouwenscommissie om gesprekken te voeren en een voorkeursvolgorde vast te stellen. Vanzelfsprekend heeft de voorzitter van de Tweede Kamerfractie daar geen enkele invloed op. Het is de kandidaat die een goede indruk moet maken en verder is de kandidaat overgeleverd aan het politieke krachtenspel in de vertrouwenscommissie.

Relatief weinig D66'ers schoppen het tot burgemeester. Dat heeft er misschien mee te maken dat wij weinig wethouders in onze gelederen hebben en een kleine partij zijn. Maar we hebben wel veel leden met goede kwalificaties. Het zou zonde zijn, als we dat niet wat meer uitbuiten. Ik wil

dit dus wat professioneler gaan aanpakken. Daarom stel ik voor dat de leden die interesse hebben in een burgemeestersfunctie hun sollicitatie met mij afstemmen. Mijn medewerker Arno Peters is beschikbaar voor nadere informatie. (a.peters@tk.parlement.nl)

Boris Dittrich, fractievoorzitter

D66-Personalia

Paul Menting, D66-fractievoorzitter in Opmeer, is sinds medio juni lid van het algemeen bestuur van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Vanwege de dualisering is dit bestuur uitgebreid met een lid van GroenLinks en een lid van D66-huize.

Sinds 1 juli is **Bert Jansen** in functie als burgemeester van Montfoort. Jansen was in het verleden namens D66 wethouder in de gemeente Blaricum. D66 levert nu 30 burgemeesters.

Roman Baatenburg de Jong is sinds augustus aan de slag gegaan als de politiek assistent van staatssecretaris van cultuur Medy van der Laan. Baatenburg de Jong werkte daarvoor o.a. als beleidsmedewerker voor de Tweede Kamer fractie.

D66 - agenda

13 september 2003 – Cursus "Gemeentefinanciën en Dualisering" te Utrecht

De gemeentefinanciën zijn vaak een doolhof. In deze cursus voor D66 – raadsleden, wordt u bijgespijkerd over de gevolgen van de dualisering voor de gemeentefinanciën. *Bijdrage: € 20,00 (incl. lunch)*

27 september 2003 – Cursus 'Speech & Presentatie' te Utrecht

In 2003 ligt het accent bij die vaardigheden welke het meeste van belang zijn voor toekomstige en nieuwe partijvertegenwoordigers en andere belangstellenden: Speech & Presentatie en Leren debatteren. Deze twee trainingen worden tevens als combinatiepakket aangeboden. Als u kiest voor een combinatiepakket betaalt u slechts € 65,00 (incl. lunch). Eén training kost € 40,00 (incl. lunch).

4 oktober 2003 – Cursus 'Effectieve Beïnvloeding' te Utrecht

Hoe overtuigt u een gesprekspartner? Wat is het effect van lichaamstaal? Hoe zet u kleding en omgeving in ter ondersteuning van een boodschap? Werk doelgericht en doeltreffend aan uw succes! Breng uw mening zelfbewust naar buiten en bereik uw doelen beter! *Bijdrage: € 42,50 (incl. lunch)*

4 oktober 2003 – Cursus 'Leren Debatteren' te Utrecht

Zie informatie 27 september

1 november 2003 – Cursus 'Conflicthantering' te Utrecht

Wat zijn nu eigenlijk conflicten en wat zijn de verschillende opties om te handelen. Deze cursus helpt u omgaan met en het voorkomen van negatieve conflicten. Daartoe maakt u kennis met een scala aan communicatiemogelijkheden en –strategieën. *Bijdrage: € 42,50 (incl. lunch)*

8 november 2003 – Cursus 'Effectief en ontspannen spreken in het openbaar' te Utrecht

Spreken in het openbaar kan nog wel eens spanning veroorzaken. Wat kunnen daarvoor de oorzaken zijn. Tijdens de cursus leert u binnen uw mogelijkheden meer ontspannen te spreken. *Bijdrage: € 42,50 (incl. lunch)*

12 - 14 november 2003 – ELDR-congres te Amsterdam

Zie bericht onder deze agenda

22 november 2003 – D66 najaarscongres (C78) te Maastricht

Zie pagina 2 van deze Democraat

29 november 2003 – Cursus 'Mediatraining' te Utrecht

Hoe staat u de pers te woord en hoe verwoordt u de kernpunten van uw afdeling in heldere taal? Leer aan de hand van op de praktijk afgestemde rollenspelen omgaan met journalisten, verslaggevers en andere nieuwsgangers. Deze cursus richt zich speciaal op gekozen bestuurders en afdelingsbestuurders. *Bijdrage: € 42,50 (incl. lunch)*

Voor het totale agenda-overzicht:

www.d66.nl/agenda

* Voor meer informatie en opgave: D66 Servicecentrum 070 – 35 66 066

ELDR Verkiezingsprogramma

Van 14 november vindt in Amsterdam, mede op uitnodiging van D66, het verkiezingscongres van de Europese Liberalen en Democraten (ELDR) plaats. In de maanden daaraan voorafgaand zal het Landelijk Bestuur de amendementen op het ELDR verkiezingsprogramma formuleren.

Wilt u meepraten over deze amendering of heeft u anderszins interesse in het congres van de ELDR, dan kunt u zich melden bij Emily van de Vijver via e-mail e.v.d.vijver@d66.nl. U wordt dan op de hoogte gehouden.

Staatsecretaris Van der Laan vindt haar draai

'Werken aan de mooie kant van de samenleving'

Sinds enkele maanden bekleedt Medy van der Laan namens D66 het staatssecretariaat van cultuur, dat ook de beleidsvelden media en ICT/ onderwijs omvat. 'Verrast' was ze, toen ze werd uitgenodigd voor een oriënterend gesprek met Boris Dittrich om te spreken over de invulling van een post in het kabinet Balkenende-II. – door Mendeltje van Keulen

Het werkveld spreekt Van der Laan erg aan: "Specifiek aan kunst en cultuur is dat het er sowieso is, het ontstaat. Als overheid kun je stimuleren en reguleren wat je wilt, maar het zijn en het beleven van kunst is niet afhankelijk van sturing van bovenaf." Soms verbijst ze zich over de bedragen die aan 'de mooie kant van de samenleving' kunnen worden uitgegeven. "Bij de 'emmers' die er bijvoorbeeld rondgaan op een ministerie als dat van Verkeer & Waterstaat is de reservering voor mijn werkveld natuurlijk maar een drupje."

De weg in de doolhof van het Zoetermeerse departement kent ze nog niet: "Ik kan van

en naar de uitgang lopen". Ook voor een nadere kennismaking met 'haar' ambtenaren heeft ze tot haar spijt nog nauwelijks tijd gehad. Maar hoe ervaart ze het om op een departement met drie vrouwelijke bewindslieden te werken? Van der Laan is stellig: "Ik vind vrouwen in hun werk vaak meer 'to the point'. Wij draaien minder dan mannen om de zaken heen! Het wekelijkse bewindsliedenoverleg hier op het departement, met Annette Nijs en Maria van der Hoeven, is over het algemeen prettig kort en bondig."

Financiële prikkels

Van der Laan deed ervaring op met het poli-

tieke werk halverwege de jaren negentig, als politiek assistent van Jacob Kohnstamm, destijds staatssecretaris voor het grotestedenbeleid op het Ministerie van Binnenlandse Zaken, het departement waar ze twaalf jaar als ambtenaar werkte. De sfeer op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is een stuk informeler. Ook inhoudelijk ziet ze verschillen: "In dit beleidsveld, dat van de cultuur en de media, wordt heel sterk op geld gestuurd in plaats van op beleid en inspirerende initiatieven. Dat aanslaan op financiële prikkels zie je ook terug in de sector. De relatie wordt daar op dit moment heel sterk door bepaald." Ze neemt de verantwoordelijkheid voor de forse bezuinigingen op 'haar' beleidsveld (19 miljoen per jaar vanaf 2005), waarmee ze bij haar aantreden werd geconfronteerd. "Ik wil in de komende jaren in ieder geval bereiken dat er in de kunstsector minder geld hoeft te worden gestoken in 'overhead'. Deregulering en bureaucratisering kunnen de bezuinigingen verzachten. Maar efficiëntie in de bedrijfsvoering mag wat mij betreft best een maatstaf zijn."

Vernieuwend werken

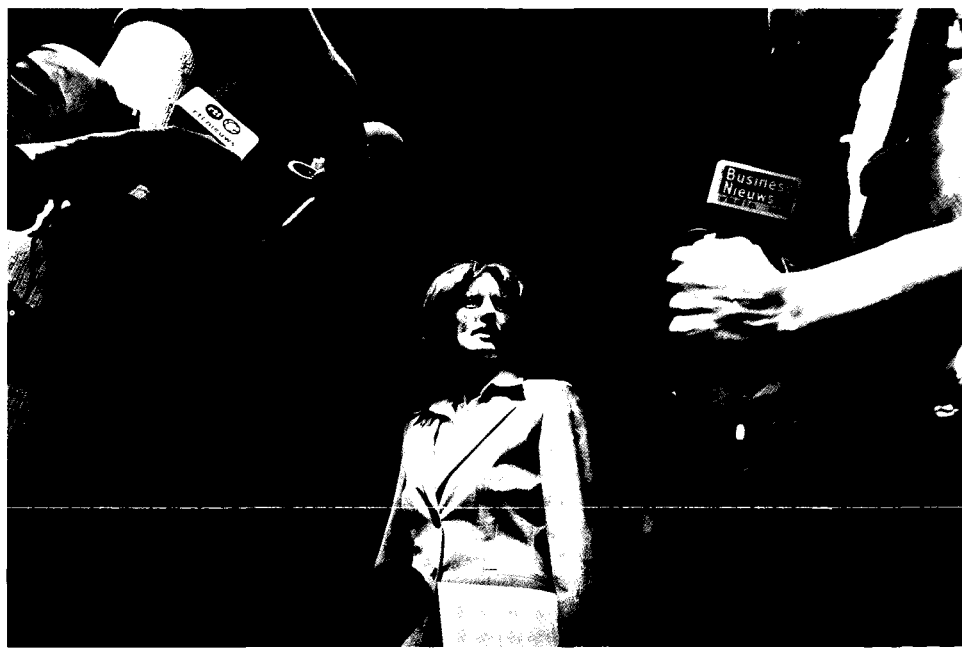
Juist omdat de broekriem moet worden aangehaald, wil Van der Laan werken aan vernieuwing. In het juryrapport bij haar verkiezing tot 'jonge ambtenaar van het jaar 2002' werd haar onafhankelijke denken al geroemd. In een van haar eerste openbare optredens in haar nieuwe functie ging ze bewust naast de tafel zitten, in plaats van erachter. De reacties bleven niet uit. "Ik wil graag beweging brengen in het veld en dat

bereik je soms door de vorm waarin gediscussieerd wordt te veranderen. In plaats van lange statische overlegvergaderingen met bestuurders uit de sector zie ik wel wat in het organiseren van brainstormsessies, bijvoorbeeld tijdens werkbezoeken, om elkaar vrijelijk te kunnen inspireren." Zo is ze ook omgegaan met de eerste inhoudelijke uitdaging op haar beleidsterrein: de 'uitgangspuntenbrief' voor het cultuurbeleid. "Ik heb de betrokkenen hier aan tafel uitgenodigd om ideeën te komen spuien. Niet iedereen bleek het altijd met elkaar eens, maar dat is juist inspirerend. We hebben open over de alternatieven kunnen praten, zodat ik afgewogen een lijn kan neerzetten."

Thuisfront

Ze is moe, de eerste weken als bewindspersoon waren slopend. "Je loopt, als je niet uitkijkt, steeds achter de zaken en je eigen agenda aan. Ik heb een paar weken het gevoel gehad te worden geleefd." Daarbij iedere dag bijna drie uur in de auto – ze zoekt een pied a terre in Den Haag, voor die dagen dat het te laat is om nog naar huis te gaan. Binnenkort hoopt ze regelmatig een dag thuis te kunnen werken, om het overzicht te behouden – en natuurlijk voor de kinderen: zoon Sybren (4) en dochter Marike (6). Maar ondanks de reistijd is ze blij met het wonen op de Veluwe. "We vonden het in de Randstad niet aangenaam meer, zochten de ruimte en de natuur. Ik kan misschien weer gaan werken aan mijn sportieve hobby: paardrijden". Want ook haar hobby's pakt Medy van der Laan serieus aan: "Ik vind het leuk om te werken aan mijn dresuurtechniek. Dat past bij mij: als ik iets doe, dan wil ik het helemaal goed doen".

Het volledige interview met Medy van der Laan is te lezen op www.d66.nl/democraat

©ANP

D66 symposium 'Staten in de Steigers'

Op 19 juni jl. vond in het Koninklijk Instituut voor Ingenieurs in Den Haag het D66-symposium "Staten in de Steigers" plaats. Het hoofdthema van de bijeenkomst was wederopbouw in post-conflictsituaties. Meer in het bijzonder werd ingegaan op de vraag op welke wijze Nederland kan bijdragen aan processen van wederopbouw in voormalige oorlogsgebieden, zoals Irak.

Dit thema werd belicht door vijf sprekers met verschillende achtergronden: de rijksoverheid, ngo's, bedrijfsleven en politiek. De adequate bijdragen van de sprekers en de grote betrokkenheid van de aanwezigen in de zaal zorgden voor een uitstekend debat.

Belangrijkste conclusies van de bijeenkomst: wederopbouw vraagt om een geïntegreerde aanpak, zowel tussen verschillende ministe-

ries als tussen de overheid en het bedrijfsleven. Daarnaast is wederopbouw een kwestie van maatwerk; juist kleinschalige projecten hebben de potentie om veel resultaat op te leveren. Tot slot concludeerden de aanwezigen dat de Nederlandse militairen in Irak per se niet als bezetters gezien moet worden, maar als hulpverleners.

"Staten in de Steigers" was de vierde van een serie D66-bijeenkomsten over de internationale ontwikkelingen. Eerder in 2003 vonden debatten plaats over: globalisering, de dreiging van een oorlog in Irak en de situatie na de oorlog in Irak.

Wilt u meer weten over de serie bijeenkomsten over de internationale ontwikkelingen, klik op publicaties bij www.d66.nl/kenniscentrum

Colofon

Democraat is een uitgave van het Landelijk Bestuur van D66. Deze democraat werd gemaakt door: Dorine van der Meij, Mendeltje van Keulen, Andor Admiraal en Patrick Harms (eindredactie)
Met dank aan: Boris Dittrich, Alexander Pechtold, Lrik Dees en Theo Veltman
Internetversie: Ab Stammeshaus
Fotografie: André van den Bos / D66 Voorlichting, tenzij anders vermeld.
Druk- en zetwerk: Drukkerij Uleman-De Residentie, Zoetermeer
E-mail: democraat@d66.nl
www.d66.nl/democraat
ISSN: 0167-0034
De volgende democraat verschijnt op 28 oktober a.s.

Servicecentrum

Postadres: Postbus 660, 2501 CR Den Haag
Bezoekadres: Noordwal 10, Den Haag
Telefoon: 070 - 356 60 66 Fax: 070 - 364 19 17
info@d66.nl, www.d66.nl

Voor het doorgeven van wijzigingen in uw lidgegevens: ledenadministratie@d66.nl of per brief via bovenstaand postadres. Vermeld duidelijk uw lidmaatschapsnummer en naam. Het lidmaatschapsnummer treft u aan op de adresdrager van deze Democraat. **Opzeggen van het partijlidmaatschap dient schriftelijk te geschieden en kan niet telefonisch.**

Overzicht D66-bestuur

Voorzitter	Alexander Pechtold	Zeeland & Drenthe
Vice-voorzitter politiek	Jan Hoekema	Groningen & Nrd. Holland
Vice-voorzitter organisatie	Onno Veldhuizen	Overijssel & Nrd. Brabant
Penningmeester	Frans van Drimmelen	Friesland & Zuid Holland
Internationaal secretaris	Wilfried Derksen	Gelderland
Lid kennisontwikkeling	Klaartje Peters	Limburg & Rotterdam
Lid communicatie	Bart Robbers	Utrecht & Flevoland
Projectbestuursleden:		
Debat	Constantijn Dolmans	
Permanente campagne	Theo Veltman	
Informatievoorziening	Wendy de Wild	
Organisatie deskundigheid	Gea wijers	

E-mail voor het partijbestuur kunt u sturen aan info@d66.nl. Voor postadres zie colofon.

Maatschappelijk betrokken

Gespecialiseerd in zakelijke dienstverlening aan not for profit- en overheidsorganisaties

EFK Accountants en Consultants

EFK Belastingadviseurs

EFK Juristen

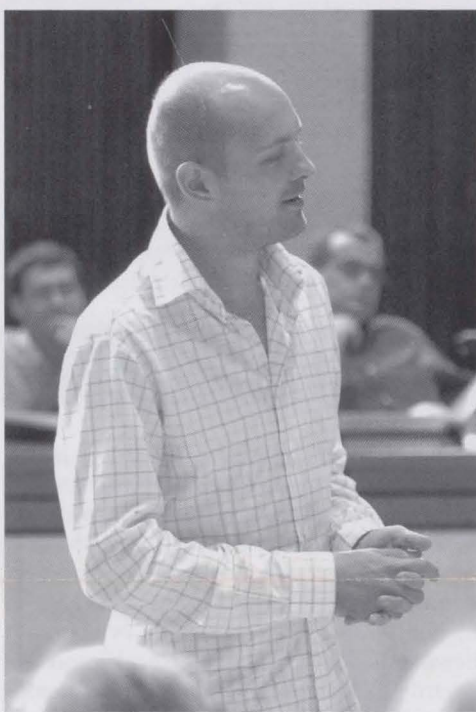
democraat

Boris van der Ham zet milieu en duurzaamheid weer op de kaart "Ik wil de confrontatie aangaan"

D66-Kamerlid Boris van der Ham heeft na anderhalf jaar Kamerlidmaatschap, zijn eerste grote overwinning al binnen. Samen met GroenLinks en de PvdA diende hij een wetsvoorstel in voor een referendum over de Europese Grondwet en haalde een meerderheid. "We moeten binnen de regering, maar zeker ook daarbuiten, vechten om Nederland te veranderen. Slimmer, groener en opener."

De dertig-jarige Boris van der Ham is sinds 2002 lid van de Tweede Kamer voor D66. Hij voert het woord over Binnenlandse Zaken, Natuur en Milieu, Verkeer en Vervoer, drugs, Landbouw en ouderenbeleid. Hij afficheert zich als 'vrijzinnig', maar wat is dat? Van der Ham: "Vrijzinnig betekent wat mij betreft: onafhankelijk. Dat is de rol die D66 in de politiek moet spelen." Hij wil zich niet laten opslokken door de Haagse agenda, maar ook de straat opgaan. "Niet om de mensen naar de mond te praten, maar om de waas te omzeilen die tussen kiezers en gekozen hangt: de journalisten, de beeldvorming enzovoort. Het meest interactieve communicatiemiddel is niet internet, maar nog steeds de straat. Als D66'er heb ik een opvatting en die wil ik overbrengen. Oog in oog. Dit vind ik, wat vindt u? Dat maakt je kwetsbaar, en dat is precies de bedoeling."

Hij is blij dat bij de onderhandelingen voor het regeerakkoord er honderden miljoenen euro's zijn bijgekomen voor natuurbeleid. Dankzij D66. "Het feit dat zelfs natuurorganisaties ons feliciteerden met dat resultaat, beschouw ik als een persoonlijk compliment." Over Balkenende II zegt hij: "CDA en VVD zijn natuurlijk niet de meest ideale

partijen om een heel ambitieus milieubeleid mee uit te zetten. Integendeel. D66 moet de komende vier jaar proberen in dat betonblok scheurtjes aan te brengen. Dualistisch, ja!"

"D66 moet zich ook onafhankelijk opstellen tegenover de milieubeweging. Ik vind dat een aantal milieu-organisaties zich vreemd heeft van de samenleving. Je kan drie keer tegen mensen zeggen dat ze een 'fout mens' zijn als ze de auto of het vliegtuig nemen, maar de vierde keer luisteren ze gewoon niet meer. De zure, dogmatische manier waarop een aantal milieuorganisaties opereren stoot mensen af. We moeten mensen er juist bij betrekken."

D66 en Varkens in Nood

Op zaterdag 4 oktober startte Van der Ham met een gezamenlijke actie met Varkens in Nood over de bio-industrie onder de naam 'Prijs het Dier'. Een actie die wordt ondersteund door Paul Cliteur en Jan Terlouw. Van der Ham: "In enquêtes zeggen Nederlanders tegen de slechte behandeling van dieren in de bio-industrie te zijn. En iedereen zegt tegelijkertijd dat ze daar zelfs iets meer geld voor over heeft. Maar in de supermarkt wordt de burger een consument en kiest hij weer gewoon de kilo-knaller. De consument gaat er vanuit dat alles wat er in de supermarkt ligt, in principe in orde is. 'Prijs het Dier' pleit daarom

voor een convenant, een bindende afspraak tussen supermarkten om gezamenlijk een hoger minimum aan dierenwelzijn af te spreken. Zolang alle supermarkten zich aan die afspraak houden, van de Aldi tot aan de Albert Heijn, benadeelt dit hun onderlinge concurrentiepositie niet. Het enige verschil is dat het vlees gemiddeld een paar procent duurder wordt. Maar de consument kan dan gerust kopen wat in de schappen ligt, zonder zich te verdiepen in het woud van keurmerken. Daarom vind ik de actie typisch D66: positief en praktisch."

Referendum over Europa

Mede door Van der Ham komt er een referendum over de Europese grondwet. Hij diende samen met Karimi van GroenLinks en Dubbelboer van de PvdA een wetsvoorstel in dat kan rekenen op een meerderheid in de Tweede Kamer. Daarmee wordt het eerste referendum in de Nederlandse geschiedenis een feit.

Van der Ham: "Europa wordt steeds minder abstract, er wordt nu zelfs in de kroeg over gesproken. Je hoort dat de mensen sceptisch staan tegenover de euro. Maar tegelijk zijn ze boos over het feit dat Europa niets voorstelde in de crisis rond de oorlog in Irak. In andere landen is de betrokkenheid veel groter, dat komt mede door referenda. Wij van D66 hebben een gezond wantrouwen tegenover de macht. We zijn geneigd om eerst te zeggen: 'Hoezo mag ik er niks over zeggen? Dat bepaal ik zelf wel!' En zo hoort het ook."

Voor meer informatie over de actie met de stichting Varkens in Nood zie www.prijsghetdier.nl

Het volledige interview met Boris van der Ham is te lezen op www.d66.nl/democraat

Welkom op het najaarscongres 2003

De afgelopen maanden is er veel gebeurd. Vlak voor de zomer trad onze partij, na een bijzonder congres, toe tot een kabinet waarin CDA en VVD onze partners zijn. Dit kabinet ging gelijk hard aan de slag met de miljoenennota. Veel mensen zijn na prinsjesdag ongerust over de gevolgen van de voornemens van het kabinet.

Die onrust merk ik ook binnen onze eigen partij. Bij bezoeken aan D66-afdelingen in het land zijn er naast instemmende, ook afwijzende geluiden te horen. Leden moedigen daarnaast de fractie in de Tweede Kamer aan om een nog onafhankelijker, een nog meer dualistische D66-koers te varen. Is deze oproep terecht of is de partij in meerderheid toch wel tevreden? Een open partij als de onze moet over dit soort gevoelens durven te praten. Niet voor niets heb ik kritische leden opgeroepen om vooral lid te blijven, en hun mening te laten horen. "Een half jaar Balkenende II" is op het komende najaarscongres een centraal thema. We gaan dit onderwerp op diverse manieren vormgeven.

Een partijcongres moet niet alleen stilstaan bij het politieke moment, maar ook vooruit durven te zien. Tijdens het congres lanceert de partij een tweetal thema's via plenaire debatten en worden vier andere onderwerpen in deelsessies nader bekeken. In deze congres-democraat aandacht voor deze onderwerpen. Daarnaast bepaalt u als leden de politieke D66-agenda voor de komende maanden.

Elk partijcongres heeft zo zijn bijzonderheden. Ik noemde er al een aantal, maar op het najaarscongres 2003 kiest u uit negen kandidaten de D66-lijsttrekker voor de Europese verkiezingen van 2004. Op de

binnenpagina's stellen de kandidaten zich kort aan u voor. Een meer uitgebreide kennismaking is te vinden in congresboek 1, dat sinds 17 oktober via www.d66.nl/congres te downloaden is.

Maak gebruik van uw stemrecht en kom op 22 november naar het MECC Maastricht!

Alexander Pechtold
Voorzitter landelijk bestuur

Congresspeech Alexander Pechtold
locatie: Auditorium 1 (plenaire zaal)
tijd: 12.10 uur

Stemrecht

U heeft alleen stemrecht indien u uw partijcontributie volledig heeft voldaan, dus ook eventuele contributie-achterstanden uit voorgaande jaren. De adresdrager van deze congres-democraat is tevens uw lidmaatschapskaart. Onderstaand een verklaring van de lidcodes die op de kaart staan. Daarmee is de status van uw contributie over 2003 na te gaan.

Verklaring lidcodes op de adresdrager: 12345 = lid/adm. nummer, LD = Lid, D/G = toezending Democraat/Geen toezending Democraat, ACT = Actueel, 1 = contributie 2003 voldaan/0 = contributie 2003 niet voldaan, Datum = Datum aanmaak verzendbestand.

Voor een snelle doorstroming bij de registratiebalies wordt u verzocht de adresdrager mee te nemen naar het partijcongres. Er zijn verschillende balies voor leden die hun contributie reeds hebben voldaan en voor hen die dit nog moeten regelen.

Verder in deze democraat...

Pag 2 – D66-Kort • Congresthema publieke voorzieningen • Column Boris Dittrich • Introductie kandidaten lijsttrekkerschap EP2004

Pag 3 – Parallele deelbijeenkomsten • Hoe staat het met... • Congres-agenda • Pag 4 – Congresthema Corporate Governance •

Praktische Congresinformatie • Colofon

D66 - kort

Rusland moet Kyoto ondertekenen

Rusland moet leiderschap tonen waar de VS dat nalaat en het milieu-verdrag van Kyoto ondertekenen. Dat hield *Boris van der Ham* begin oktober voor aan een gehoor van Russische parlementariërs in St. Petersburg. "Als Rusland het verdrag niet ondertekent, zal het nooit in werking treden; daarmee zou de eerste stap om de klimaatproblemen op te lossen nooit worden gezet," aldus Van der Ham.

Vervroegd uitreden moet mogelijk blijven

Ontmoedigen is goed, maar het moet mogelijk blijven om vervroegd uit te treden. Dat stelde *Francine Giskes* in debat met staatssecretaris Wijn (CDA). Wijn wilde iedereen die vervroegd met de VUT gaat in één keer de belasting voor vijf jaar laten betalen. "Dat is voor veel mensen niet op te hoesten, dus zou het *de facto* een verbod zijn op vervroegd uitreden," aldus Giskes. Mede dankzij de druk van D66 zijn de plannen van Wijn nu van tafel.

Remigratiebonus niet afschaffen

D66 wil niet dat de remigratiebonus wordt afgeschaft. Dankzij deze regeling kunnen oudere, werkloze allochtonen met meeneming van een beperkte uitkering, terugkeren naar hun geboorteland. Dat wordt anders vaak belet door hun financiële situatie. De regering wil de regeling afschaffen, hoewel de bonus per saldo geld oplevert omdat er minder beroep wordt gedaan op allerlei Nederlandse voorzieningen. *Ursie Lambrechts* vraagt minister Verdonk haar besluit te heroverwegen: "We kunnen deze mensen helpen bij hun wens terug te keren, terwijl het ons nog geld oplevert ook. Laten we alsjeblieft een beetje pragmatisch zijn".

Politiekosten doorberekenen aan voetbalclubs

D66 wil de kosten van politie-inzet bij voetbalwedstrijden doorberekenen aan de clubs. "De politie is er om boeven te vangen, niet om *hooligans* te beteugelen," aldus Kamerlid *Lousewies van der Laan*. "Op dit moment drukken de kosten van grote voetbalwedstrijden excessief op het politiebudget. Als de clubs de kosten doorberekenen in de toegangsprijs lijkt mij dit geen probleem: het zijn tenslotte in de eerste plaats de kosten voor de veiligheid van de voetballiefhebber".

Nederlandse film niet opgeven

De film-cv, de fiscale regeling om investeringen in Nederlandse films te stimuleren, wordt met een jaar verlengd. Een motie daartoe van *Bert Bakker* is aangenomen door de Tweede Kamer. Bakker: "Zonder steun kan de Nederlandse film niet bestaan, terwijl dit een belangrijke culturele pijler is. De regering moet die tijd gebruiken om na te denken over een opvolger van de regeling, samen met de filmmakers. Hier ligt een mooie taak voor Medy van der Laan."

Sollicitatieplicht voor ex-kamerleden

Ex-Kamerleden die van een wachtgeldregeling gebruik maken, krijgen voortaan de plicht te solliciteren. Een motie daartoe van D66 en de SP is aangenomen. "Het is toch gek dat we van iedereen die van een dergelijke regeling gebruik maakt, vragen om te solliciteren, maar dat Kamerleden daarvan worden uitgezonderd. Iedereen is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor zijn of haar inkomen, dus ook ex-Kamerleden," aldus Boris Dittrich.

Zie ook www.d66.nl/nieuws.

Via de D66-News Allert hoort u het laatste D66-nieuws als deze op de website verschijnt.

Congresthema: de Publieke Voorzieningen

Al jarenlang wordt er gesproken over "het heil van de markt" en zijn publieke voorzieningen als de spoorwegen en de post- en telefoondiensten geprivatiseerd. Op dit moment staat de energiemarkt aan de vooravond van verdergaande liberalisatie. Tijd voor een D66-congresdebat over de publieke voorzieningen.

- door Mendeltje van Keulen

Europese wetgeving eist van Nederland dat verschillende sectoren en markten worden geliberaliseerd. De inkrimping van de publieke sector noopt tot meer afstand tussen politiek en nutsbedrijven. Echter, de roep om meer marktwerking is zo tot een dogma verworden. Vaak worden daarbij middelen, beleidsinstrumenten en publieke doelstellingen met elkaar verward. De ervaring heeft geleerd dat het streven naar marktwerking in de nutssectoren juist vraagt om zorgvuldige sturing door de overheid, zeker in een overgangssituatie van staat naar markt.

Momenteel is de vraag actueel hoe de sturing in de komende jaren vorm en inhoud moet krijgen. Daarbij spelen nadrukkelijk kwesties als hoe een overheid dient om te gaan met de voorkeurspositie van voormalig monopolisten of welke controlemogelijkheden op zelfstandig opererende marktpartijen haalbaar en wenselijk zijn. Op de achtergrond speelt de vraag op welk niveau overheidsingrijpen gecoördineerd dient te worden: nationaal of wellicht

regionaal - lokaal. Het is goed mogelijk dat er sectoren zijn waar marktwerking per definitie onwenselijk is vanuit het oogpunt van gezamenlijke doelen, zoals milieubescherming, solidariteit en toegankelijkheid. Met andere woorden: tot welke prijs moet de overheid verantwoordelijk blijven voor de infrastructuur, zoals bij de energievoorziening, de spoorwegen en het kabelnet en welke organisatievormen (tussen publiek en privaat) liggen daarbij voor de hand. Ondertussen kan Nederland leren van ervaringen in het buitenland: *success stories* of rampverhalen?

Het congresdebat over de toekomst van de publieke voorzieningen stelt een aantal sectoroverstijgende vragen aan de orde, met als doel om een D66-visie op markt-

Stroomstoring in Noord-Amerika. Oorzaak: liberalisering energiesector?

werking en publieke voorzieningen te ontwikkelen en aan te scherpen.

locatie: Auditorium 1 (plenaire zaal)
tijd: 15.00 uur

Boris

Na instemming van het D66-congres in mei, maakt D66 weer deel uit van de regering. Deze keer doen we het samen met CDA en VVD. En er valt nogal wat te doen; denk alleen al aan het achterstallig onderhoud van de kenniseconomie of de alsmaar voortdurende problemen bij de integratie van nieuwkomers. Grote uitdagingen en dus een kans voor D66 om te laten zien uit welk hout wij gesneden zijn.

Volgens D66 vraagt regeringsdeelname niet om volgzzaamheid, maar om leiderschap. En dualisme is voor ons niet trappen naar het kabinet, maar consequent opkomen voor onze eigen idealen. Zó zullen wij dit kabinet beoordelen met dezelfde positief-kritische houding die wij ons altijd aanmeten vanuit de oppositie. We houden ons daarbij aan de afspraken waarmee we hebben ingestemd. Dan kunnen we ook CDA en VVD aan het hoofdlijnenakkoord houden, en houden wij onder meer de 800 miljoen voor onderwijs en kennis overeind.

Iets anders waar we de coalitiepartners aan hebben gehouden, is een regeling voor

asielzoekers die al meer dan vijf jaar op uitsluitel wachten. Zo'n 2.200 mensen zijn eindelijk verlost uit de tergende onzekerheid; zij mogen blijven. De regeling is beperkter dan wat wij wilden, maar breder dan een Kamermeerderheid tot dusver mogelijk wilde maken. Toen de PvdA-bewindslieden Cohen en Kalsbeek verantwoordelijk waren, hielden de sociaal-democraten zelfs elke regeling tegen!

Nu de PvdA in de oppositie zit, heeft zij echter ons standpunt overgenomen en gebruikt zelfs woorden als 'inhumaan', omdat de regeling niet ver genoeg gaat! Een zelfde draai maakt de PvdA over de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers. Die waren volgens minister Klaas de Vries zelf verantwoordelijk voor hun vertrek. Van de kabinetten Kok kregen zij dan ook geen opvang. Kamerlid De Vries pleit nu voor opvang voor alle uitgeprocedeerde asielzoekers en neemt dus stevig afstand van zijn eigen beleid. Is dit wat Wouter Bos bedoelde, toen hij zei niet bang te zijn voor populisme?

Boris Dittrich
Voorzitter Tweede Kamerfractie

locatie: Auditorium 1 (plenaire zaal)
tijd: 16.20 uur

Even voorstellen: de kandidaten voor het lijst

Op 10 juni 2004 zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement. Tijdens het najaarscongres kiezen de aanwezige partijleden de lijsttrekker. De congres-democraat stelt de 9 kandidaten kort aan u voor. De kandidaten zijn alfabetisch gerangschikt, waarbij middels loting de D als beginletter is vastgesteld.

Suzanne Dekker
53 jaar
jurist
"...de belangen van de Nederlandse samenleving zijn ermee gediend, als het progressief liberale geluid ook in het Europees Parlement zo krachtig mogelijk wordt gehoord ..."

Simone Filipinni
43 jaar
diplomaat
"... ik word een europarlementariër waar u veel van blijft horen als uw stem in Brussel! Een krachtig, jong geluid ..."

Robert van Lente
48 jaar
financieel econoom
"... de Europese Unie moet democratischer, transparanter en efficiënter worden ..."

Sophie in 't Veld
40 jaar
Secretaris ELDR-fractie
Europeese comité van de regio's
"...de grootste uitdaging is het omvormen van de EU tot een levendige, open democratie, waarin de Europese burgers zelf de richting aangeven..."

Marijn V. Boggend
45 jaar
hoofd PR
Markt-...
"... veel z...
rijk en a...
laten Da...
tie met d...
esser: iee

Parallele bijeenkomsten op het congres

Natuur en milieu: het Kyoto-protocol
 Mondiaal is de afgelopen decennia de uitstoot van broeikasgassen enorm gestegen. Laatregelen als het Kyoto-protocol moet die uitstoot, met name die van de CO2, drastisch reduceren tot een niveau lager dan dat van 1990. Is die doelstelling realiseerbaar? En moeten Nederland en de andere EU-landen het protocol wel gaan naleven als grote landen zoals de VS en Rusland het niet eens ratificeren? Maar wat zijn de gevolgen voor het bedrijfsleven in de EU?

Kenniseconomie: relatie kennisinstellingen en bedrijven
 Iedereen heeft de laatste tijd de mond vol over de kenniseconomie. Want kennisontwikkeling en de toepassing daarvan zijn voor zowel de maatschappij als de economie van het grootste belang. De doelstelling van de EU – in 2010 de meeste concurrerende kenniseconomie ter wereld te zijn – is heel ambitieus. Toch heeft ook Nederland zich erachter geschaard. Wat moet er gebeuren om dat doel te halen? Zijn instellingen en bedrijven sterk genoeg ingesteld op innovatie? Worden kennis en capaciteiten wel adequaat toegepast in het bedrijfsleven? Loopt Nederland hierin internationaal werkelijk achter?

Bestuurlijke vernieuwing: het kiesstelsel
 Op het terrein van de bestuurlijke vernieuwing is veel gaaude. Er zijn echter meer uitdagingen dan de gekozen burgermeester of het referendum. Eén daarvan is vernieuwing van het Nederlandse kiesstelsel. Hoe maak je de afstand tussen kiezer en gekozenen zo klein mogelijk? Zijn er alternatieven voor het huidige kiesstelsel? Vaak wordt het districtenstelsel genoemd als panacee voor alle tekortkomingen van het evenredigheidsstelsel. Maar wat is het voordeel als de kandidaten in jouw district je helemaal niet bevallen. Wat als je je liever laat vertegenwoordigen door iemand die qua achtergrond of ideeën veel meer aanspreekt, maar aan de andere kant van Nederland woont?

Cultuur en media: de toekomst van de publieke omroep
 Ondanks de komst van een groot aantal commerciële omroepen is het aantal publieke omroepen niet verminderd. Ooit stuk voor stuk verzekerd van een stevige vaste achterban, is hun gezamenlijk markt-

Nieuwe omroeplogo's, nieuwe omroep toekomst?

aandeel intussen gedaald naar minder dan veertig procent. Is het Nederlandse omroepbestel aan vervanging toe? Moet de programmering van publieke omroepen drastisch veranderen? Moet de publieke omroep zich niet veel meer richten op de veertig-plussers? Oftewel: moeten publieke en commerciële omroepen op elkaar lijken of juist van elkaar verschillen?

Hoe staat het met... de vernieuwingsagenda

Tijdens het najaarscongres 2002 stond een aantal bestuursvoorstellen onder de noemer "de vernieuwingsagenda" centraal. Enkele daarvan hadden betrekking op de wijze waarop leden actief kunnen deelnemen aan debatten en meningsvorming binnen de partij. Wat is er in het afgelopen jaar gebeurd met dit congresbesluit? – door Erik Dees

Opvallend in het aangenomen voorstel is het verdwijnen van de SWB-werkgroepen. In de eerste maanden van 2003 is met de groepen overlegd over het moment en de wijze waarop dat het beste kon gebeuren. Uiteindelijk zijn de activiteiten van de werkgroepen op 1 september jl. gestaakt. Beëindiging van de werkgroepen betekent echter niet dat het meedenken en -praten over de inhoud van de D66-politiek door de leden wordt teruggedroefd. Het tegendeel is het geval. In de nieuwe werkwijze is voor de achterban (lid of niet-lid) ruimschoots de mogelijkheid tot deelname aan het debat binnen D66.

Eén van de mogelijkheden is het oprichten van een platform. Platforms zijn zelfstandige, geformaliseerde groepen waarvan de bevoegdheden vergelijkbaar zijn met die

van een afdeling. Ze bepalen zelf de vorm en inhoud van hun werkzaamheden. Daar dragen ze zelf ook de verantwoordelijkheid voor. Platforms organiseren activiteiten en gaan samenwerkingsverbanden aan. Bovendien hebben ze het recht om voor partijcongressen moties en amendementen in te dienen. Natuurlijk kunnen D66'ers ook lid worden van een reeds bestaand platform.

Vanzelfsprekend kunnen groepen ook informeel bij elkaar komen. Net als de platforms kunnen ook zij hun kennis en zienswijzen kenbaar maken, bv. bij het Kenniscentrum (v/h het Wetenschappelijk Bureau). Verder is iedereen meer dan welkom op de openbare debatten die regelmatig in het hele land worden georganiseerd. Uitgangspunt bij alle debatten is dat er

ruim gelegenheid is voor actieve deelname door aanwezigen in de zaal.

De D66-site groeit ondertussen steeds meer uit tot belangrijke, herkenbare ontmoetingsplaats voor debat of voor het poneren van een opinie. Belangstellenden van binnen en buiten de partij ontmoeten elkaar daar en werken in virtuele ateliers aan afgebakende thema's of geven op de opiniepagina's hun standpunten of ideeën weer.

Neem ook deel aan het continu debat via www.d66.nl/forum

Rapportage congres 77

Een totaal-rapportage van het voorjaarscongres (C77) staat als congresboek 0 op www.d66.nl/congres

Lijsttrekkerschap Europa 2004

Verkiezingen lijsttrekker EP2004
 locatie: Auditorium I (plenaire zaal)
 tijd: 10.50 uur – presentatie kandidaten
 16.10 uur – uitslag van de stemming

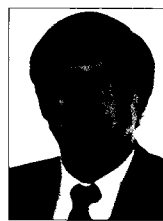
Bert Altenburg
 42 jaar
 octrooigemachtigde
 "... burgers krijgen voortaan permanent inhoudelijke invloed op de Europese besluitvorming ..."

Herman Beun
 34 jaar
 politiek adviseur EU-beleid
 "... concrete resultaten van mijn werk zijn te vinden in Europese regelgeving tegen spam en dierproeven, afspraken over drugszorg, en de Europese WOB ..."

Johanna Boogerd - Quaak
 59 jaar
 Lid Europees Parlement
 "... kies met mij voor een Europa dat ertoe doet in de wereld. Voor een D66 met originaliteit, ervaring en lef ..."

Bob van den Bos
 54 jaar
 Lid Europees Parlement
 "... in staat met heldere woorden en de noige passie D66-visies op Europa uit te dragen ..."

Congres - agenda

- 09.30 Locatie toegankelijk, kinderopvang geopend
- 10.00 Bijeenkomst voor leden die voor het eerst een partijcongres bezoeken

Plenaire agenda:

- 10.30 Opening najaarscongres 2003

- 10.35 Financiën en Organisatie

- 10.40 Presentatie kandidaten voor de verschillende besturen en commissies

Investeren in Europa

- 10.45 Presentatie kandidaten voor het lijsttrekkerschap 2004
- 11.10 ELDR-programma, toelichting door voorzitter Programmacommissie
- 11.15 Liberalisme in Europa: Dirk Verhofstad (VLD-België)

- 11.30 Het D66-congresdebat over corporate governance

- 12.10 Toespraak door Alexander Pechtold, D66-voorzitter

Pauze

Een half jaar Balkenende II

- 13.20 Ga in debat met kamerleden en bewindspersonen over de stand van zaken rondom het kabinet Balkenende II.

- 14.10 parallele bijeenkomsten
 * bestuurlijke vernieuwing: het kiesstelsel
 * cultuur & media: de toekomst van het publieke bestel
 * kenniseconomie: de relatie tussen kennisinstellingen en bedrijven
 * natuur en milieu: het Kyoto-protocol

- 15.00 Het D66-congresdebat over "de toekomst van de publieke voorzieningen"

- 15.40 De actuele politiek met
 * terugkoppeling parallele bijeenkomsten
 * actuele politieke moties
 * algemene politieke moties

- 16.10 uitslag interne verkiezingen
 * besturen en commissies
 * lijsttrekker Europese verkiezingen 2004

- 16.15 korte toespraak lijsttrekker EP 2004

- 16.20 toespraak Boris Dittrich, fractievoorzitter Tweede Kamer

- 16.45 sluiting

tot 18.00 uur is er de mogelijkheid voor een nazit in het MecCafé.

Attentie!
 Bovenstaande agenda is voorlopig. Uiteindelijk tijden kunnen afwijken. In congresboek 2 vindt u tijdens het congres de meest actuele agenda.

Campagnemarkt

Ook benieuwd naar de creatieve campagne-listen van andere D66-afdelingen? Het permanente campagneteam organiseert tijdens het congres een campagnemarkt. Heeft u goede campagne-ideeën die u wilt/kunt presenteren tijdens het congres, mail deze naar m.stas@d66.nl

Campagnemarkt

locatie: Lobby congreslocatie (niveau 0)
 tijd: gehele dag

Praktische congres-informatie

De congresvoorzitters

De D66-congressen worden voorgezeten door onafhankelijke voorzitters. Dit congres nemen deze taak op zich: Anja Overhoff – van der Lem (directeur theater Dilligentia en Pepijn Den Haag), Armand Cremers (burgemeester Beek -L-) en Frank Dales (burgemeester Breukelen -Utr-).

Aanmelden als deelnemer

Met het oog op een goede congresorganisatie wordt u verzocht zich vooraf aan te melden. De congresorganisatie heeft zo inzicht in hoeveel deelnemers te verwachten zijn en stemt de logistiek daarop af. Aanmelden via www.d66.nl/congres of via het landelijk servicecentrum (zie colofon).

Toegangsprijs

Het D66-congres is niet gratis. De partij vraagt u in de vorm van een toegangsprijs van € 10,- een tegemoetkoming in de organisatiekosten. Dit bedrag dient u bij de registratiebalies te voldoen. U wordt verzocht gepast te betalen.

Indienen congresmoties

Moties worden ingediend middels het indieningsformulier dat te vinden is op de congressite of telefonisch opvraagbaar is. Als het organisatorische of algemene politieke moties zijn, dient het formulier voor maandag 17 november 12.00 uur ingediend te zijn bij het landelijk servicecentrum. Tot donderdag 20 november 10.00 uur is de mogelijkheid om actuele politieke moties in te dienen. Een geldige motie is voorzien van de handtekeningen van 25 stemgerechtigde partijleden of is aangenomen door een afdelings- of regiovergadering.

© MECC

Congresboeken/ rapportage besluiten

De actuele congresstukken kunt u downloaden van www.d66.nl/congres. Als u geen toegang heeft tot internet kunt u congresboek 1 bestellen bij het landelijk servicecentrum (zie colofon). Congresboek 2 is op het congres beschikbaar bij de verschillende balies en in de namiddag van 21 november te downloaden vanaf de congressite. Congresboek 0 met de rapportage van de congresbesluiten van het voorjaarscongres is alleen te downloaden via het internet.

Kinderopvang

De partij zorgt voor kinderopvang. De opvang is op de congresdag geopend van 9.30 tot 17.30 uur. Er wordt gezorgd voor vermaak, u dient zelf te zorgen voor eten en drinken. U dient uw kind(-eren) vooraf aan te melden via het aanmeldformulier op de congressite of via het landelijk servicecentrum (zie colofon).

Voor het eerst op het congres?

Speciaal voor nieuwe leden en leden die voor het eerst een D66-congres bezoeken, organiseert de partij om 10.00 uur een speciaal ontvangst met Tweede Kamerlid Boris van der Ham en landelijk bestuurslid Klaartje Peters. Indien u naar deze bijeenkomst wilt, meldt u zich dan svp vooraf aan.

Rookbeleid in het MECC

Tijdens het congres heerst in het gehele congresgebouw een rookverbod. In de horecavoorzieningen zijn speciale secties ingericht voor niet-rokers en rokers.

Hoe het MECC te bereiken?

Adres locatie: MECC – Forum 100 Maastricht

Met het openbaar vervoer

Station Maastricht-Randwijck ligt op 250 meter afstand van het MECC en is aangesloten op het internationale spoorwegennet. Bovendien is er een regelmatige verbinding met Maastricht CS, dat is aangesloten op het (inter)nationale spoorwegennet. Ook per bus is het MECC goed bereikbaar. Gemiddeld iedere 5 minuten pendelt de stadsbus van Maastricht tussen het centrum, Maastricht CS en het MECC (halte Forum).

Met de auto of motor

Direct bij het naderen van Maastricht via de autosnelwegen en bij de grotere verbindingswegen is het MECC aangegeven op de ANWB-borden. Deze wijzen u de weg tot aan de MECC-parkeerterreinen. Vanuit Amsterdam-Eindhoven (A2) neemt u de afrit 55 (Randwyck-MECC) en vanuit Parijs-Luik (A2) neemt u afrit 56 (Gronsveld-MECC).

Vacaturemeldingen

De volgende vacatures -nadrukkelijk onder voorbehoud- staan open: penningmeester van het landelijk bestuur, voorzitter en 6 leden van het geschillencollege en 2 leden landelijke verkiezingscommissie. Zie voor termijn kandidaatstelling de congressite + congresboek 1.

Congresthema: 'Corporate governance'

Corporate governance, oftewel goed ondernemingsbestuur, had de afgelopen maanden weinig te klagen over publieke belangstelling. De media berichtten o.a. uitvoerig over de affaire Anders Moberg en de bekendmaking van de salarissen van de ING-top, waar Wim Kok ('exorbitante zelfverrijking') sinds kort commissaris is. Burgers en politici wonden zich op over de heersende 'graaicultuur' en er wordt geroepen om richtlijnen om excessen te voorkomen. – door Mendeltje van Keulen

Het moet zichtbaar zijn wat er in ondernemingen gebeurt, zodat belanghebbenden invloed kunnen uitoefenen. Transparantie van het ondernemingsbestuur staat daarbij voorop. Dat is de uitgangspositie voor het D66-congresdebat over corporate gover-

naar. Hoe kunnen aandeelhouders gebruik maken van hun macht om bestuurders ter verantwoording te roepen? Hoe zit het met de eigen verantwoordelijkheid van de commissarissen? En hoe moet de onafhankelijke positie van accountants worden verzekerd?

© ANP 2003

Ahold-topman Moberg sneed onder druk in bonusregeling.

Op een aantal van deze vragen wordt ingespeeld door nieuwe voorstellen, zoals de 'code-Tabaksblad'. Hiermee zijn echter niet alle vragen opgelost. Zo is bij de voorgestelde aanpak wel een aantal kanttekeningen te maken over o.a. de beloningsstructuur van bestuurders en ontbreekt het aan visie op de informatie-asymmetrie tussen bestuurders en commissarissen. Verder is er geen structurele aandacht voor dat andere thema in ondernemingsbestuur: maatschappelijk verantwoord ondernemen. Een veel fundamentele vraag die boven de markt zweeft, is of sommige onderwerpen binnen ondernemingen zich wel lenen om via regels en codes gestuurd te worden.

Het D66-congresdebat over corporate governance vormt het sluitstuk van een reeks van vier debatten in het land over dit onderwerp (zie agenda partij-site voor meer informatie).

nance. Bij belanghebbenden gaat het daarbij niet alleen om de aandeelhouders, maar ook om werknemers, vakbonden en burgers die wellicht bedrijfsbelangen hebben via een pensioenfonds of pensioenverzeke-

Colofon

Democraat is een uitgave van het Landelijk Bestuur van D66. Deze congresspecial werd gemaakt door: Dorine van der Meij, Mendeltje van Keulen, Andor Admiraal en Patrick Harms (eindredactie)
Met dank aan: Boris Dittrich, Alexander Pechtold, Erik Dees, Constantijn Dolmans en Boris van der Ham
Fotografie: André van den Bos / D66-Voorlichting, tenzij anders vermeld
Druk- en zetwerk: Drukkerij Uleman-De Residentie, Zoetermeer
democraat@d66.nl, www.d66.nl/democraat
ISSN: 0167-0034 | Democraat nr. 6 verschijnt rond 16 december 2003

Landelijk Servicecentrum D66

Postadres: Postbus 660, 2501 CR Den Haag
Bezoekadres: Noordwal 10, Den Haag
Telefoon: 070 - 356 60 66 Fax: 070 - 364 19 17
info@d66.nl, www.d66.nl

Voor het doorgeven van wijzigingen in uw lidgegevens: ledenadministratie@d66.nl of per brief via bovenstaand postadres. Vermeld duidelijk uw lidmaatschapsnummer en naam. Het lidmaatschapsnummer treft u aan op de adresdrager van deze Democraat. **Opzeggen van het partijlidmaatschap dient schriftelijk te geschieden en kan niet telefonisch.**

EFK Accountants en Consultants

Maatschappelijk betrokken

EFK Belastingadviseurs

Gespecialiseerd in zakelijke dienstverlening aan not for profit- en overheidsorganisaties

EFK Juristen

